tum in communi opinione, quod Ordinarius non possit pensionem imponere: de hoc tamen decreto Pauli IV, nobis non constat authenticè.

62 Decimo, Ad idem afferuntur duæ, declarationes Sacr. Congregationis Concilij, Altera ad Vicarium Agrigentinum in hæc verba, videlicet, (Si resignatio Ecclesiæ Parochialis verè fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius resignantem titulo, & beneficio dictæ Parochialis privaret, eandè resignationem debere suum sortiri effectum, nec Ordinarium posse eam infringere, nec alicui Ecclesiæ pensionem imponere. Pondera illa verba, *nec alicui Ecclesiæ*, quæ generalia sunt, nec restringuntur ad Ecclesiam illam, qua Parochus concubinarius ab Ordinario privatus fuerat, ut male putavit Garz. *de benefic. par. 1. cap. 5. nu. 304.*

Altera declaratio est hujusmodi. Cum Episcopus univisset Ecclesiam Parochialem matrici ejus paupertatem, & pensionem Parocho reservasset: Sac. Congregatio censuit potuisse Episcopum facere hujusmodi unionem, sed pensionem reservatam petendam à Sanctissimo.

63 Undecimo, Hanc sententiam firmavit diuturna observantia, quæ est optima legum interpres, *l. Si de interpretatione, ff. de leg.* cap *Cum dilectio, de consuetud.* Nam, ut inquit Rebuff. *in praxi benefic. tit. de reservat. tam general. quam special.* hodie Episcopi non constituunt pensiones. Item Ludovic. Lopez *in institut. conscientiæ tom. 1 cap. 303.* post Sotum *de inst. & jur. lib. 9 quæst. 7. art. 2.* affirmat jam usu Romano receptum esse, ut solus Papa pensionem imponere possit. Similiter Zeech *de benef. & pens. cap. 11. num. 2 in princip.* testatur jam usu receptum esse, ut Episcopus nullo casu propria auctoritate possit pensionem imponere. Sed & Ledesma *in 2. §. summ tract. 12. concl. 20. & 21.* asserit jure positivo facultatem imponendi pensionem esse reservatam Summo Pontifici, ut constat ex usu. Quinimo, ut inquit Cardin. Toletus *in summ. lib. 5. cap. 26. in fin.* ob consuetudinem, & communem stylum Romanæ Curiæ siquis sine Summi Pontificis facultate pensionem haberet, Simoniacus esset. Et hanc facultatem ex non usu Episcopos amisisse affirmat Camillus Cautius *in tract. de pension. Episcop. ad fin.* eamque potestatem ex non usu recessisse ab aula ante publicationem Bullæ Pij V. super confident. pariter attestatur Flamin. Paris. *de confident. q. 28. nu. 120.* Allegat Rebuff. *ubi supra*, & modernos in *tract. de pension. tom. 15. par. 2. tractat.* & subdit, verè se nunquam vidisse hoc servari in praxi; ideoque de hujusmodi facultate nullam esse habendam consideratione.

Postremò in terminis juris hanc opinionem tenet Butr. in cap. *Audivimus, num. 2. infr. de collus. deterg.* ubi nota, inquit, quod in causis beneficialibus non est licita transactio, ut beneficium uni remaneat, & alteri certa portio detur, & infra *n. 5.* tenet cum glos. 2. quod etiam cessante collusione non valet constitutio pensionis, ut sit perpetua, & ex recent. per tex. hic idem firmat Garzias *de benefic. par. 5. cap. 5. num. 334.*

Non obstant modo argumenta contraria: Nam ad primum, nempe ad cap. *Pastoralis, de his quæ fiunt à Prælatis*, Respondetur Papam ibi non decidere affirmativè ut Episcopus possit super fructibus Parochialium Ecclesiarū pijs locis pensionem constituere cum consensu Capituli, sed negativè. videlicet ut id non possit præter Capituli voluntatem. Hinc autem non licet arguere à contrario; ergo cum voluntate Capituli potest; quia argumentum à contrario sensu non rectè sumitur ubi illius argumenti contrarium reperitur in jure expressum, sicut reperitur hoc casu in hac Decretali, ita declarat Jo. And. in cap. *Publicato, nu. 18. supra de elect.*

64 Et eodem modo respondetur ad secundum, idest ad cap. *De cetero, de transact.* & ad doctrinam Innocent. ibi positam, *num. 5.* & ita in puncto respondet Abbas in cap. *Audivimus, in 1. not. ad fin. de collus. deterg.* Deinde respondetur illum tex. intelligi in eo casu, in quo duæ Ecclesiæ litigant super subjectione; tunc enim Ecclesia subjecta potest constitui centralis auctoritate Episcopi, ut ibi notat glos. *ultim in fine.*

65 Ad tertium respondetur negando consequentiam, quia quando ex una præbenda fiunt duæ, præbenda non remanet scissa, nec dividitur unitas, quæ divisionem non recepit, c. *Loquitur Dominus, 24. quæst. 1.* nec præbenda sic dividitur, ut sub nomine præbendæ censeatur uterque quasi dimidius Canonicus, sed sunt duæ præbendæ integræ pro duobus Canonicis, & duo nova jura. Meritò id fieri potest ex rationabili causa non obstante statuto Turonensis Concilij, ut ibi decidit, & optimè declarat glos. Singularis in c. *Tua fraternitatis, in verb. Sectionem, supra eod.* At secus est in impositione pensionis perpetuæ, quia beneficium remanet scissum quandiu durat pensio, ut hic patet. Facit tex. in cap. *Cum causa infra eod.* ubi Papa dicit non esse intentionis suæ ut pro reintegratione unius Præbendæ alia scindatur.

Alia jura in contrarium allegata parum, aut nihil faciunt.

DE PRÆBENDIS.

Cap. Dilecto.

SUMMARIUM.

1 *Canonici duo si recipiantur ad unam præbendam, non tenet receptio, etiamsi legati authoritas intervenerit, & n. 7.*

2 *Beneficium vacans etiam ex causa resignationis de iure communi non prohibetur quis conferre nepoti suo.*

3 *Secus ex Bulla Pij V.*

4 *Et quid si beneficium vacet per assecutionem alterius incompatibilis, remisivè.*

5 *Resignatio fieri potest ea intentione, ut beneficium alteri conferatur, dummodo id non deducatur in pactum.*

6 *Resignans cum pacto ut beneficium alicui conferatur, Simoniam committit.*

7 *Præbenda Canonia annexa est jus spirituale indivisibile.*

8 *Canonici receptio ad vacaturam præbendam non valet.*

9 *Legatus non dispensat contra Concilium, nec contra Canones non Conciliares.*

10 *Nisi in casibus, in quibus dispensat Episcopus.*

11 *Possessio iuris Canonicalis qualiter sit articulanda.*

12 *Vacatio præbendæ non est possibilis in Ecclesia non numerata.*

13 *In Canonicum cum quis recipitur in Ecclesia non numerata, creatur quoddam ius de novo, quod nascitur, & extinguitur cum persona.*

14 *Canonico vita functo in Ecclesia non numerata si eius Canonicatus impetretur, non valet impetratio.*

15 *Extinguit aliud est, aliud cessare, vel in suspenso manere.*

16 *Canonicorum numerus an possit ab Episcopo augeri de Capituli consensu, & num. seqq. usq. in finem.*

17 *Quid si numerus non fit per statutum iuratus, nec confirmatus.*

Et quid si sit iuratus, sed non confirmatus. n. 19.

Et quid si sit iuratus, & confirmatus cum decreto irritanti, n. 22. Et quid si reditus Ecclesiæ sint aucti, n. 23.

18 *Canonicorum numerus neque ab Episcopo augeri potest sine Capitulo, neq; à Capitulo sine Episcopo.*

20 *Statutum qui potest tollere, potest etiam tollere iuramentum illi accessorium.*

21 *Nisi iuraverit non contravenire, quia tunc requiritur superioris authoritas.*

23 *Canonicorum numerus etiam iuratus, & confirmatus cum clausula decreti habet in se conditionem resolutivam, nisi Ecclesiæ facultates excreverint.*

24 *Ecclesiæ interest habere plures consiliarios, & ministros.*

25 *Canonicos supranumerarios potest Episcopus creare, ita tamen ut nullum ius ad vacaturam præbendam sibi vendicent ex tali erectione.*

26 *Dignitatem omnino novam Episcopus erigere non potest.*

27 *Canonicatus erectio sine Capituli consensu est nulla.*

1 DILECTO. Si ad unum Canonicatum, & præbendam vacantem in Ecclesia duo Canonici sint recepti, non tenet receptio, etiamsi Legati Sedis Apostolicæ authoritas intervenerit. Hoc dicit, Dividitur in tres partes. In prima ponuntur multa, quæ faciunt pro Cellerario. In secunda ponuntur quæ faciunt contra eum. In tertia diffinit. In quarta protestatur, vel tacitæ quæstioni respondet. Secunda ibi, *Procurator.* Tertia ibi, *unde dictum.* Quarta ibi, *Ita quod.*

2 Nota primò ibi, *intendentis providere G nepoti suo*, habentem potestatem conferendi beneficium non prohiberi illud conferre nepoti suo, etiamsi vacet ex causa resignationis, prout hic vacabat præbenda in Ecclesia Trecensi, concordat. c. *Ex parte, il primo, supra de off. deleg.* Caveat tamen ne affectum sanguinis præponat judicio rationis, c. *Grave, infra eodem*, secundum Hostien. *hic in princ. in ver. Nepoti*, Joan. Andr. *num. 2. in eodem ver.* Card. *in 2. not. ab.* & Abb. *n. 2.* Ad quod vide gravissima verba Concilij Tridentini *sess. 25. cap. 1. vers. Omninò vero eis interdicit.* Sed hodie hoc corrigitur ex Constitutione Pij incip. *Quanta Ecclesiæ Dei incommoda*, edita Calendis Aprilis 1568. qua prohibetur Episcopis, ne beneficia in eorum manibus resignata eorum aut dimittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus conferant, alioquin irrita sit collatio, ut ibi habetur in §. *Præcipimus.*

4 Quid autem si beneficium vacet ob assecutionem alterius incompatibilis numquid Episcopus ex prædicta Bulla prohibeatur illud conferre nepoti suo, dixi in c. *Non sine à num. 34. usque in fin. supra de arbitr.*

5 Secundò nota ex ijsdem verbis Clericum licitè posse beneficium suum resignare ea intentione, ut alteri conferatur, dummodo actum renunciationis tacitè, vel expressè non deducat in pactum, sed purè, & liberaliter resignet, & ita per hunc textum tenet glossa notabilis in c. *Ordinationes, in ver. pretio. 1. q. 1.* Butr. & Imol. *hic ambo in 1. not. ab.* & Abb. *num. 3.* Sed si in actu renunciationis hoc in pactum deduceret, resignatio facta in manibus Ordinarij esset simoniaca, c. *Cum pridem, & c. fin. de Pactis*, cap. *Ex parte, il 1. de off. Deleg. c. Tua nos, de simon.* & tenent *hic* glos. 1. Jo. Andr. *n. 15.* Abb. *n. 3.* & communiter Doctores, Felin. in c. *Ad audientiam, il 2. n. 3 supra de rescript.* Staphil. *de litter. grat. tit. Resignationis modus, nu. 5.* Rebuff. *in Praxi tit. de pura resignat.* Hodie hoc est expressum in præcitata Bulla Pij V. in §. *Caveant autem.*

7 Tertiò nota in vers. Procurator, electionem, seu receptionem duorum ad unum Canonicatum vel præbendam vacantem non valere, ut hic est casus valde notabilis. Rationem habes in textu: nam aut illi duo unicam habent præbendam, & hoc est contra Concilium Turonense, quod præbendarum inhibet sectionem, ut in c. *Maioribus, supra eodem.* Præbenda enim Canoniæ annexa est jus spirituale indivisibile, ut patet in hoc textu ibi, *ad unicum spirituale jus*; & ibi, *quoddam ius spirituale*, & forte non probatur alibi ita clarè secundum Cardin. *in 10. not. ab.* & Abb. *nu. 6.* Aut præbenda illa datur uni tantum ex duobus, & alius remanet sub expectatione futuræ præbendæ, quod est contra Concilium Lateranense, ut in c. *Nulla, infra, de Concess. preben.* & sic collige non valere receptionem duorum ad unam præbendam animo illam scindendi; & similiter non valere receptionem unius ad vacaturam, prout has duas regulas ex hoc textu colligunt Butr. *num. 7.* & Imol. *num. 10.*

9 Quartò nota, ibi, *prædicto legato non licuit*, Legatum nō habere potestatem dispensandi contra Concilium: hic enim allegantur duo Concilia, & circa utrumque denegatur legato potestas contraveniendi. Nec mirum, quia nec contra Constitutiones Apostolicas non Conciliares Legatus dispensat, ut firmat, *de haret. lib. 6.* Hoc tamen limitat Abb *hic in 4. not. ab.* ut non procedat in illis casibus in quibus dispensat Episcopus Sed circa hoc vide tu quod scripsi in c. *Dilectus, supra de tempor. ordinat.* & in c. *Nimis, de fil. Presbyter.*

11 Quintò nota multa, ex quibus infertur quasi possessio Juris Canonicalis, quæ colliguntur in vers. *Dictus*, usque ad vers. *Procurator.* & ex textu collige bonam practicam probandi hanc quasi possessionem: oportet enim ut articuletur super exercitio actuum, qui non competunt nisi Canonicis; non tamen requiritur ut eis competant ex dispositione juris, sed satis est ut competant ex consuetudine; sicut iste Cellerarius allegabat se habuisse domum fortè prope Ecclesiam, quæ erat solita assignari Canonicis tantum, ut patet ibi, *quæ solu Canonicis consueverat assignari.* Seque receptum fuisse ad osculum pacis eo tempore, quo soli Canonici recipiebantur, ut patet ex illis verbis, *cum tunc nonnisi Canonici ad osculum admittantur*, & ita *hic* notant Butr. *n. 5.* Anchar. *in 8, not. ab.* Cardin. *n. 4.* Imol. *n. 5.* & Abb. *n. 7.*

12 Sextò nota in vers. Præterea, in Ecclesia nō habente certum numerum præbendarum non esse possibile dare vacationē alicujus prebendæ; idem-

que dicendum in Canonicatibus ; nam cum in tali Ecclesia quis recipitur in Canonicum, creatur quoddam jus de novo, quod cum recepto nascitur, & desinit, seu extinguitur cum defuncto, ut dicitur in littera. Vacare autem non potest quod jam extinctum est, c. *Ex parte*, *Asten. infra, de concess. præb.* c. *Cum accessissent*, *supra de Constit.* secundum Host. *hic num.* 11. Butr. in c. *Cum M. n.* 1. *in fin. supra de Constit.* & ad hoc quotidie allegatur
14 hæc Decretalis; ut per Abb *n.* 9. Quò sit ut si in Ecclesia non numerata sint plures Canonici, quorum unus moritur, non valeant litteræ si impetrentur super illius Canonicatu alteri conferendo, quia non vacat, sed desinit. Ubi verò est certus numerus non desinit, sed vacat. Ita Innoc. *hic n.* 3. cui consentiunt Jo. Andr. *n.* 6. *in ver. Definit.* Card. *in* 3. *not.* & Anch. *in* 12. *notab.* Facit ad prædicta l. *Comperimus*, C. *de Proxen. Sacr. Scrin. lib.* 12. l. *Nos plures*, C. *de Sacros. Eccl.* l. *Petitionem*, C. *de Advoc. diverf. Iud.* Aliud enim est extingui, aliud cessare, sicut
15 aliud est extinctum esse, & aliud in suspenso manere, ut l. *Illa quæstio*, §. *fin. ff. de hæred. instit.* & l. 2 *ff. de verb. Obligat*, §. 1. ubi habes bonam glos. *in ver. Detur.*

Ultimo nota ibi, *augmentare numerum præbendarum.* In Ecclesia numerata posse augeri Canonicorum, & præbendarum numerum per eos, ad quos spectat Canonicorum receptio, quoddam jus spirituale de novo creando, ut dicitur in littera, & notant Innoc. *num.* 3. *in ver. Augmentare*, Abb. Antiq. *in fin.* Abb. Sicul. *n.* 10. & alij communiter. Sed quia in textu excipiuntur duo casus, & articulus plures habet inspectiones; ideò dic plenius, ut inquæstione sequenti.

16 QUÆRO, An numerus Canonicorum possit ab Episcopo augeri de Capituli consensu.

17 Pro solutione quæstionis tres casus videntur distinguendi. Nam aut numerus Canonicorum non est per statutum juratus, nec aliquo modo cõfirmatus, & in hoc primo casu Episcopus cũ consensu Capituli potest numerum dictum Canonicorum propria authoritate augere, ut hic patet, & in c. *Vacante, infr. eodem.* Quam sententiam sequutus
18 fuit Abb. in c. *Cum accessissent, num.* 4. *de Constit.* & in eod. c. Felin. *n.* 11. afferentes tamen nec Episcopum sine Capitulo, nec Capitulum sine Episcopo hujusmodi augmentationem facere posse, cum unum corpus constituant Episcopus, & Capitulũ, c. *Novit*, & c. *Quanto, de his quæ fiunt à Præl.* glos. in cap. 2. *vers. Statutum, de verb. signif. lib.* 6.

19 Aut numerus Canonicorum est juratus, sed non confirmatus, & hoc etiam casu Episcopus cũ consensu itidem Capituli posset dictum numerum augere, sublato tamen prius statuto. Idem Abb. in præall. c. *Cum accessissent*, & post eum ibi Felin. *n.* 11. per ea quæ notantur in hoc. c. *Dilecto.*

20 Nec refragatur quod tales Canonici videantur venire contra juramentum. Quoniam concessa eis potestate tollendi statutum, quod est principale ut in simili. sup. alleg. conceditur etiã potestas propria authoritate tollendi juramentum, quod est accessorium. Præsertim quia ab altero alteri præstitum, & non Deo præsentialiter, cap. 2. *de sponsal.* Cardin. in Clem. 1. *vers. Tertio quæro*, *de Regular.* per totam illam quæstionem, & Felin. loco citato. Idem firmat Bart. in l. *Omnes populi, n.* 32. *ff. de iust. & iur.* quamvis idem esset si Canonici hoc facerent antequam tollerent statutum, cum nemo præsumatur immemor propriæ salutis
21 c. *Suluberrimum*, 1. *q.* 1. Quæ conclusio falleret, si Canonici jurassent observare contenta in statuto. Quo casu esset necessaria Summi Pontificis licentia, Felin. *loco citato, n.* 12. & citati ab eo.

22 Aut demum numerus dictorum Canonicorum est juratus, & confirmatus, & hoc casu non posset Episcopus illum augere eum solo consensu Capituli. Aliàs in confirmatione adesset clausula Decreti irritantis, ut in hoc cap. & notat Felin. in d. c. *Cum accessissent. num.* 13. *de Constit.* posset tamen auctis facultatibus Ecclesiæ, ut tenet Butr. in cap. *Cum M. num.* 2. *vers. Si est confirmatus*, *de Constit.* Felin. *loco citato.* & Jas. in l. *Quod Servius, ff. de condit.*
23 *cau. dat. non seq. num.* 11. quia secundum eos hujusmodi statutum sic confirmatum cum dicta clausula habet in se conditionem resolutivam tacitè subintellectam, nisi facultates excreverint, ut est textus in d. c. *Cum M.* ibi, *nisi in tantum excreverint Ecclesiæ facultates*, & ibi notat glos. in *ver. Sufficere*, Card. *in princ.* & communiter Doctores. quibus propterea auctis, & sic eveniente conditione, statuentes possunt statuto contravenire absque superioris licentia.

Quibus sic se habentibus nulli dubium est quin Canonici cum Episcopi consensu, & Episcopus cum consensu Capituli possit numerum Canonicorum augere, servata tamen supra dicta distinctione. Quæ conclusio fortius procederet in augendo numerum Canonicorum, in quo nullum adest statutum, nullum præstitum juramentũ, nullaq; Summi Pontificis confirmatio, ut per Abb.
24 *hic num.* 10. & in d. c. *Cum accessissent, num.* 4. *de Constit.* Præsertim verò quia hujusmodi augumentum cedit in utilitatẽ Ecclesiæ, cujus interest plures habere cõsiliarios, & defensores, ac ministros, c. *Extra*, 64. *dist.* c. *Obeuntibus*, 63. *dist.* Innoc. in c. *fin. sub num.* 1. *circa med. infra, de Cler. non resid.*

25 Suffragatur prædictis decisio aliàs edita à sacra Congregatione Concilij, videlicet posse ab Episcopo Canonicos supranumerarios creari, ea tamen conditione ut nullum jus ad præbendam va-
26 caturam habeant, vel vendicẽt sibi ex tali erectione. Neque verò conclusioni superius firmatæ obstant jura contraria, cum loquantur in creatione dignitatis omnino novæ, ut inter alios declarat Abb. in d. c. *Cum accessissent, num.* 4. *per textum* in cap. 1. 22. *dist.* Nam dignitatem omnino novam Episcopum erigere non posse etiam S. Congre-
27 gatio declaravit. Sicuti nec obstat textus in c. *Olim, de consuet.* quia ibi non aderat consensus Capituli; & ideò non mirum si habitus fuit recursus ad Summum Pontificem, ut declarat idem Abb. in eod. c. *Cum olim, n.* 2.

DE PRÆBENDIS.

Cap. Dilectus, il secondo.

SVMMARIVM.

1 *Datè tempus, vel receptionis an attendatur in rescriptis ad lites, vel ad beneficia.*

2 *Quoad habilitatem, vel inhabilitatem impetrantis in litteris ad beneficia inspicitur tempus executionis, & non datæ, & n. seqq.*

Nisi à principio fuerit commissa subreptio, num. 4. *& 5.*

3 *Habilitas personæ satis est, ut adsit quando potentia excitatur ad actum.*

5 *Gratia ab initio subreptitia ob ætatis defectũ per superveniẽtiam legitimæ ætatis non convalescit.*

6 *Accessus ante Concilium Tridentinum Clerico illegitimo reservatus per decessum ultimi possessoris ad beneficium, quod ante eius Pater obtinuerat, an potuerit sortiri effectum defuncto ultimo possessore post Concilium, latè discutitur, ut n. seqq. usque in fin.*

7 *Gratia conditionalis superveniente impedimento ante implementum conditionis expirat.*

8 *Dies conditionis adimpletæ non retrotrahitur ad tempus dispositionis, quando ante impletam conditionem supervenit impedimentum.*

9 *Clausula ex nunc, prout ex tunc non operatur nisi eveniente conditione, nec considerat ur ultimo à tempore conditionis purificatæ.*

10 *Constitutio nova comprehendit dispositionem, quæ habet factum de præterito, quod expectat perfectionem de futuro, si antequam perficiatur nova constitutio superveniat.*

11 *Factum legitimè non retractatur, licet deveniat ad eum casum, à quo inchoare non poterit, si actus fuerit perfectus, & consummatus, aliàs secus.*

12 *Accessus non tribuit ius in re, sed spem quandam beneficium obtinendi, & n.* 24.

13 *Ius ad beneficium perditur, si inhabilitas ius habenti superveniat anteqam beneficium consequatur.*

14 *Matrimonium per superveniens impedimentum non dissolvitur.*

Sponsalia secus, ibidem.

15 *Regressus uti non potest Regressatarius propter superveniẽtem inhabilitatem.*

16 *Episcopus electus, & confirmatus repellitur si sit inhabilis ante consecrationem.*

17 *Ius in re difficilius amittitur, quàm ad rem.*

18 *Habilitas quando consideretur utriusque extremi.*

19 *Tempus vacationis beneficij attenditur ubi agitur de habilitate, vel inhabilitate personæ.*

20 *Constitutio prohibens usum alicuius rei, vel actus comprehendit etiam usum rei præteritæ.*

21 *Coadiutoria cum futura successione ante Concilium Tridentinum obtenta non potest post Concilium effectum sortiri.*

22 *Statutum de lucranda parte dotis uxoris præmortuæ comprehendit dotem ante statutum acceptam, si uxor post statutum moriatur.*

23 *Statutum prohibens ne mulieres deferant vestes sericeas, includit etiam usum vestium iam factarum.*

25 *Verbum* obtinendi, *quid propriè significet.*

26 *Dispensatio ad beneficia in Ecclesia, in qua pater, non extenditur ad beneficium patris.*

1 DILECTUS IL SECONDO sumatur, & dividitur, ut per Joann Andr. In textu ibi; *Tempore quo eiusdem Ecclesiæ Canonici nostras litteras receperunt.* Ex his verbis glos. in verb. *Receperunt*, movet quæstionem illam breve cardicam, Nunquid in rescriptis conti deretur tempus datæ, an rescriptionis? Allegat jura pro, & contra, & tandem concludit diversificando casus contrarios, non tamen tradit aliquam bonam doctrinam, Joann. Andr. *num.* 17. recitat prolixam distinctionem Petr. de Sampsone. Sed Abbas *num.* 7. coniungendo eorum dicta dat generalem theoricam distinguendo inter rescripta ad lites, & ad beneficia, & utrumque membrum prosequitur, plura
2 capita subdistinguendo. Ex ejus dictis collige notabilem regulam cum limitatione. Regula est, quod in litteris ad beneficia, quoad habilitatem, vel inhabilitatem impetrantis, non inspicitur tempus Datæ, sed tempus executionis, hic est textus notabilis in cap. *Ei cui, de præben. lib.* 6. ad idem cap.
3 *Is cui*, & cap. *Si postquam eod. tit. & lib.* satis enim est ut sit habilis persona quando potentia excitatur ad actum, ut dicunt in d. c. *Is cui*, Jo. Monach. & Jo. Andr. *num.* 3. *in verb. Dimittat*, & sequitur post alios Felin. in cap. *Eam te, num.* 18. *in prima*
4 *Fallentia*, & ibi etiam Ripa *num.* 42. *de rescriptis.* Limitatur prædicta regula quando à principio committitur subreptio, quia tunc inspicitur tempus Datæ. Et iste est casus cap. *Si eo tempore, de rescript. lib.* 6. & ita ad concordiam reducuntur hæc duo cap. Quæ videntur invicem pugnantia. Nam in cap. *Si eo tempore.* deciditur, ut si mandetur provideri alicui de beneficio Curato vacativo, & impetrans non habeat ætatem legitimam tempore impetrationis, licet eam habeat tempore vacationis beneficii, rescriptum sit subscriptum. Sed in cap. *Ei cui*, videtur dici oppositum: nam ubi cavetur, ut si mandetur provideri alicui de præbenda vacatura, & in illa Ecclesia sint variæ præbendæ, quædam Diaconalis, quædam Sacerdotalis, quamvis tempore Datæ impetrans non habeat ætatem ad obtinendam præbendam Sacerdotalem, si tamen sit in legitima ætate
5 tempore quo vacat, debetur ei Sacerdotalis: hæc enim diversitas inde oritur, quia in cap. *Si eo tempore.* impetrans commisit subreptionem eo ipso, quod impetravit litteras ad beneficium Curatum, non facta mentione de defectu ætatis. Unde gratia, quæ propter subreptionem fuit à principio nulla, non potuit postea convalescere per superveniẽtiam legitimæ ætatis; & ideo attenditur tempus Datæ: ad quod vide bonam glossam in cap. *Dudum, il primo, in verb. Electionis tempore, supra de election.* & Rota apud Verallum, *decis.* 40. *num.* 2. *par.* 2. Achill. *decis.* 2. *num.* 2. *de rescriptis*, Seraphin. *decis.* 936. *num.* 1. & *in recentior. decis.* 140. *num.* 1. *par.* 7. At verò in c. Ei cui, nulla fuit commissa subreptio, quia impetravit in genere non faciendo mentionem de præbenda Diaconali, vel Sacerdotali; & ideo satis fuit, ut tempore vacationis reperietur in ætate legitima, quod bene nota.

Hinc sumpta suasione infero ad quæstionem, quæ olim contigit in facto, videlicet.

6 Posito Decreto Concilij Tridentini, *c.* 15. *sess.* 25. utrum accessus ante Concilium Clerico illegitimo auctoritate Apostolica reservatus per decessum ultimi possessoris ad beneficium, quod antea ejus pater obtinuerat, effectum sortiri potuerit defuncto ultimo possessore post Concilii publicationẽ.

Gregorius Alvares Pater Joannis de Barreda, dum viveret, in Ecclesia Conchen. obtinuit nedũ Canonicatum, sed etiam ipsum Decanatum, qui est prima Dignitas post Pontificalem. Postea idẽ Joannes non obstante Decreto Concilii Trident. *cap.* 15. *sess.* 25. vigore accessus aliàs sibi per decessum Constantini senioris auctoritate Apostolica reservati prætendebat obtinere eundem Decanatum per obitum prædicti Constãtini senioris post

Conciliũ defuncti: ex parte verò Constantini junioris de eodem Decanatu legitimè provisi prætendebatur adversario obstare Concilium, dum filios illegitimos Clericorum, qualis est ipse Joannes in Ecclesiis, in quibus eorum patres aliquod beneficium Ecclesiasticum habent, vel habuerunt, quodcumque etiam dissimile beneficium obtinere prohibet, fuit quæsitum, quid juris?

Videtur respondendum prædicto Joanni obstitisse Decretum *d. c* 15. Licet accessus hujusmodi fuerit ante Concilium reservatus. Primò, quia prætensa dicta gratia accessus fuit conditionalis, videlicet, decedente Constantino seniore. Quæ verba respiciunt futurum eventum, & diem incertam, & sunt ablativi absoluti, & ideo conditionem important, l. *A Testatore. ff. de condit. & demonstrat.* l. *Evictio. ff de eviction* Paris. *cons.* 81. *num, 7. lib.* 1. Et in terminis idem Paris. *cons.* 82. *num.* 4 *& seq. lib.* 4 & cùm ante eventum conditionis supervenerit impedimentum, prætensa gratia non suffragatur, ad tex. in l. *Intercidit, ff. de condit. & demonstrat.* & in l. *Quoties,* § 1. *ff. de novat.* cum notat. ibi per Bart. in l. 1. §. *Sin autem aliquod, C. de caduc. tollen* & in l. *Si ita legatum,* §. *Illi enim nolet, ff. de legat.* 1. Et
8 tradunt Jo. Monach. Joann. Andr. & Anchar. in cap. *Detestanda, de concess. præben. lib 6.* Dies enim conditionis adimpletæ tunc solum retrotrahitur, quando pendente conditione non supervenit aliquod, quod illius dispositionis conditionalis effectum impediat, ad text in l. *Bonorum, ff. Rem ratam haberi,* in c. *Si pro te, de rescrip. lib. 6.* & in terminis similis Concilii tradit Cassad. *in dec 3. in princip num. 16. & seq de præben* alias secus, etiam ubi esset clausula *ex nunc, prout ex tunc*:
9 illa enim non operatur nisi eveniente conditione, & consideratur à tempore conditionis, non autem à tempore Datæ, glos. in Clem. 1. *in verb Ex nunc, de concess præben.* & ibi Cardin. & Imol. Rota *decis.* 11. *eod. tit. in nov. in prima addit.* Cassad. *d. decis.* 3. *num.* 15. Tiraquell. *de retract. num.* 86. Sed hic tempore evenientis conditionis videlicet obitus Constantini senioris emanaverat decretum Concilij, quod, ut dixi, inhabilitat filios Clericorum, ut non possint obtinere beneficia in Ecclesia, in qua pater, &c. Ergo dictus
10 accessus effectum sortiri non potest. Eadem quoque conclusio alia secunda ratione comprobatur, videlicet quia constitutio nova comprehendit dispositionē, quæ habet factum de præterito, quod expectat perfectionem de futuro, si antequam perficiatur nova constitutio supervenerit, ut est glos. communiter approbata in Clem. 2. *in verb. Imposterum, juncto text. de ætat. & qualitat.* Felin. in cap. *fin. num.* 11. *de Constit.* post Abb. Imol.
11 Ant. Card. Dominic. & alios, quos allegat. Et quamvis regulariter factum legitimè non pereat, licet ad eum casum deveniat, vnde incipere non possit, reg. *Factum lib. 6.* l. *In ambiguis,* §. 1 *ff eod. tit.* tamen illud procedit quando actus fuit perfectus, & confirmatus; secus est ubi non est consumatus, quia tunc destruitur si deveniat ad eum casum, à quo inchoare non potest, l. *Si metallum* §. *Si servo alieno, ff. de his quæ pro non script. hab.* l. *Patre furioso, ff. de his qui sint sui vel alterius iuris,* Oldrad. *cons.* 58. *num.* 4 In casu autem nostro tempore supervenientis Concilii prætensus accessus nondum fuerat effectum sortitus, neque conditio aliquo modo purificata, merito, &c.

12 Tertiò, quia per accessum hujusmodi non nisi jus ad rem, seu potiùs quædam spes obtinendi beneficium dicto Joanni ante conditionis purifica-
13 tionem acquisita fuit, non autem jus in re. Sed omne jus ad rem ad aliquod beneficium competens perditur, si inhabilitas illud habenti superveniat, antequam jus in re perfectum consequatur, Rebuff. *in concordat de mand. app. in vers. Prosequentes.* Et in *tract nominat. quæst. final.* Anchar.
14 *cons.* 58. *Circumscriptis* Et facit quod in simili videmus in matrimonio carnali: illud enim si perfectum sit, propter impedimentum superveniens non dissolvitur, cap. *Quoniam de coniug. lepros.* d. l. *Patre furioso, ff de his qui sunt sui, vel alien. iur.* sponsalia verò de futuro, quibus jus ad rem assimilatur, per supervenientiam inhabilitatis dissolvuntur, cap *Quemadmodum iureiur.* facit etiam quod hæres, qui tempore testamenti, & mortis testatoris reperitur habilis ad hæreditatem adeundam, & sic jus ad rem habet, & multò propinquius ad jus in re, quàm qui habet accessum ad beneficium nondum mortui, si tamen ante aditam hæreditatem fiat inhabilis, illud jus ad rem ante sibi quæsitum perdit, l. *Si alienum,* § *In extraneis, ff de de hæredib. instituen.* & idem videmus in legatario conditionali: nam is perdit spem, si pendente conditione deportetur, & durante deportatione dies legati cesserit vel conditio purificata fuerit, d. l. *Intercidit, ff. de condit. & de monstrat.* l. *Intervenit, ff. de legat. præstan.* l. *Si Cognatis,* cum ibi notatis, *ff. de reb. dub.* & tamen constat plus iuris esse legatario conditionali in legato post mortem testatoris acquisito, quam habenti accessum ad
15 beneficium ante mortem illud obtinentis. Et in regressu, quod propter inhabilitatem supervenientem regressatarius illo uti non possit, habetur per Anton. Augustin. *in suis notis, num.* 347 & in fortioribus terminis de Episcopo electo, & cōfirmato, quid si ante consecrationem efficiatur in-
16 habilis, repellitur. Tradunt Cardin. Butr. Imol. & alii in cap. *Ex parte, de Cler. ægrot* & tamen post electionem, & confirmationem jus in re acquiritur, cap. *Transmissam de elect.* & diffici-
17 liùs amittitur jus in re, quàm jus ad rem. Prob. in cap. *Si pauper num.* 4. *de præben. lib.* 6. Paris. *cons.* 5. *num.* 96 *lib.* 4. ubi propriè loquitur in terminis regressus.

18 Quartò, quia decretum Concilii inhabilitat filios Clericorum ad obtinenda beneficia, & sic inhabilitat finem, & consummationem actus, ut patet ex illo verbo, *obtinere*: sed consummatio dicti accessus completa fuit post Concilium: ergo à Cōcilio comprehenditur, à quo filius Clerici tēpore consumationis accessus inhabilitatus reperitur. Ita in terminis alterius Concilii concludit Cassad. in *d. decis. n.* 16 *& seq. & in notab. q.* Decius, *cons* 24 *num.* 6. *vers. Prædicta fundamenta,* quia tunc habilitas consideratur tempore utriusque, ut per Cassador. *ibi* Sarnen. *in reg de infirm. q.* 31. *ad fin.* & in cap. *Statutum, num.* 116. *de rescrip. lib.* 6. Imo quando actus recipit essentiam à fine, habilitas, vel inhabilitas consideratur in fine, non in principio, Calder. & Ant. in cap. *Dudum il* 1. *de electione.* vel quando finis dat esse perfectum, res, & præcedentia ordinantur ad finem, ut per Cassad. in *d. decis.* 3. *num.* 13. vel quando initium habet relationem ad finem, Sarnen. *de infirmis, quæst.* 32. *num.* 5 Quæ omnia in accessu concurrunt, quia est actus inchoatus, non perfectus, & recipit substātiam, & essentiam à fine, & ordinatur ad finem, videlicet, ad tempus vacationis beneficij: & regu-
19 lare est in materia beneficiali, ut ubi agitur de habilitate personæ, tempus vacationis attendatur, Abb. *hic* & dictum est supra *num.* 2. *& seqq.* Et facit quod voluit Angelus in l. *Vicarius, ff. de fideicom.* & in l 1 *C. de his qui accus. non poss.* videlicet stante statuto ne querelæ bannitorum audiantur, accusatorem, qui pendente accusatione bannitur, amplius audiri non debere, quia inhabilitas ante rem perfectam superveniens repellit.

20 Nec obstat quod natura legis sit futuris dare formam negotiis, cap. 2. & cap. *fin. de Constitution.* l. *Leges Sacratissimæ, C. de leg.* quia ubicunque constitutio prohibet usum, & exercitium alicujus rei, vel actus, compræhendit etiam usum, & exercitium rei præteritæ, ut per glos. juncto tex. in Clem. 2. *in verb. Vtetur de vit. & honest. Cler.* quam sequuntur Cardin. Abb. Imol. *ibi,* & Felin. & Dec. in cap. *fin. de Constitution.* quoniam ut ibi glos. subtiliter subjicit, per hoc non extendimus Constitutionem ad præterita, sed damnatur usus rei futurus. Sicut igitur d. Clem. 2. comprehendit usum futurum rei præteritæ, ita & Concilium Tridentinum comprehendit futurum successionem ratione rei præteritæ, & sic futuram successionem
21 vigore dicti accessus. Et ita in similibus, & fere iisdem terminis censuit Sac. Congregatio videlicet in gratia coadjutoris cum simili futura successione ante Concilium obtenta, cui futuræ successioni post Concilium locus factus fuerat, in una Canarien. Canonicatus. Et iterum in facultate optandi vigore statuti Ecclesiæ ante Concilium competenti, censuit enim filium Clerici dicta facultate uti non posse ad obtinendum beneficium in Ecclesia, in qua pater. Et idem resolvit in una Salamantin. Cantoriæ. Quæ conclusio pluribus aliis similibus comprobari potest, ex primo per tex. in c. *Avaritia de elect. lib. 6.* ubi electus antequā confirmetur non potest admistrare, etiamsi ante dictam constitutionem electus fuisset, ut ibi declarat Dominic. *col.* 2. *vers. Quod de illis*; ea ratione, quia Constitutio loquitur de admigistratione & hæc sequitur post constitutionem, & sic respicit futura. Ita in casu nostro Conciliū prohibet filios obtinere beneficia in Ecclesia, in qua pater, & hoc ipsum obtinere venit post Concilium, quia vacatio post supervenit, & ideo comprehenditur sub prohibitione Concilii. Contraria autem procederent si Concilium prohiberet, reservari accessus: tunc enim dici posset non comprehendera accessus jam reservatos.

Secundò, per glos. *ultim.* in cap. 1. *de iniuriis lib. 6.* quæ voluit textum illum, qui excommunicat concedentes, vel extendentes repræsalias ad Clericos, comprehendere etiam eos, qui antea concessas extendunt; & ita comprehendit actum futurum rei præteritæ.

Tertiò per Jo. Andr. in cap. *fin. num.* 1. *vers. Dico tamen quod hæc Constitutio, de elect. lib.* 6. qui voluit illud cap statuens formam confirmandi electiones, comprehendere confirmationes electionum præteritarum, quia etsi electiones sint præteritæ, non tamen usus earum, & confirmatio.

Quartò, per doctrinam Guil. de Susa, & Jacob. de Aren. quos Cyn. in l. 2. *C. de leg.* refert de statuto veteri, quod continebat, ut banniti eximerentur à banno solutis 50. libris, postea supervenit novū statutum, ut solui debeant libræ centum: bannitus ante novum statutum volebat eximi à banno, & solvere 50. libras, fuit determinatum ut deberet solvere centum, quia statutum non dat formam futuris bannis, sed futuris exemptionibus bannitorum, & sic lex nova servari debet.

22 Quintò, per Bart. in l. *Omnes populi, n.* 47. *de iustitia, & iure,* de statuto novo de lucranda parte dotis uxoris præmortuæ, quod comprehendit etiam dotem uxoris ante statutum acceptæ, si uxor post statutum moriatur, & idem tenent Raymund. de Forli *ibi, n.* 63. & Baptista de sancto Se-
23 ver. *n* 83. Anchar. *cons* 125. *Visis, col fin.* & Bald. in d. cap. *Omnes populi, n.* 14. concludit statutum vetans mulieribus, ne deferant vestes sericeas, includere usum vestium jam facturam, & Crot. in ead. l. *Omnes populi nu.* 8. voluit ut statutum dans primum præsentanti bannitum habeat locum etiā in eo, qui ante statutum captus fuisset, si post statutum præsentetur cum multis aliis similibus, quæ brevitatis causa omittimus

24 Præterea non potest negari quin Joannes tractaverit de obtinēdo beneficio Ecclesiastico post Concilium, & sic eo tempore, quo fuit inhabilitatus; quia certum est eum ante Concilium non potuisse prætendere jus in re, sed tantū jus ad rē, seu potiùs quandam spem, ut per Paris. *cons.* 5. *n* 96 *lib.* 4. cum vacatio beneficij non fuerit nisi post Concilium, quo tempore Joannes vigore d. accessus jus in re se acquisivisse prætendebat Quam quidem acquisitionem ipsum Concilium prohibuit, dum disposuit, ut illigitimi non possint obtinere beneficia in Ecclesia, in qua pater.

52 Insuper dum Concilium prohibet obtentionē, intelligitur nedum de obtentione de jure, idest acquisitione juris in beneficio, sed etiam de facto, idest adeptione possessionis, quia verbum *obtinere,* quo Concilium utitur, verificatur de jure, & de facto, Rota *decis.* 12. *de præben in antiq.* Imò secundum dicti verbi propriam significationem, obtentio facti, & non juris designatur, ut per glos. & DD. in l. *Stipulatio ista,* § *Hoc quoque, ff. de verb. oblig.* Et ideo cum Joannes post Concilium voluerit acquirere possessionem Decanatus in Ecclesia Conchen. in qua eius Pater fuit Canonicus, & etiam Decanus; & sic Decanatum de facto obtinuerit, dictum decretum Concilii ei obstitisse dicendum est; & eo magis, quia ratio dicti Decreti, videlicet repellendi memoriam incontinentiæ paternæ ab Ecclesiis, magnopere viget in casu de quo agitur, cum Decanatus sit prima dignitas, & habeat etiam jurisdictionem, ita ut Joannes in Ecclesia Conchen. in oculis omnium extitisset valde conspicuus.

26 Neque etiam obstat quod in ipsis litteris accessus narretur cum Joanne dispensatum fuisse, quia ex eadem narrativa apparet dispensationem non esse sufficientem: verba enim sunt hujusmodi; (etiam in Ecclesiis, seu locis, in quibus genitor suus fuit, erat, vel esset beneficiatus, &c.) Dispensatio autem est strictè intelligenda cap. 1. *de fil. presbyter, lib.* 6. Rota *decis.* 5 *eod. tit. in antiquis.* Odiosius autem est illegitimum obtinere ipsum beneficium, quod fuit obtentum à patre, quam obtinere aliud beneficium in eadem Ecclesia, in qua pater fuit beneficiatus: ergo dispensatio non extenditur ad illud, ex notatis per Abb. & alios in cap. *fin.*

cap. *fin. eod. tit.* ubi distinguunt de dispensatione facta ad obtinendum beneficium diversum à paterno in eadem Ecclesia, & ad obtinendum ipsum beneficium paternum. Sed cessat omnis difficultas, quin Concilium tollit omnes dispensationes, dum ait: (Et super his quæcunque dispensatio subreptitia censeatur) ; præsertim ponderando quod Concilium utitur verbo pluralis numeri ibi, *& super his*, & sic refertur ad omnia, quæ in *d. cap.* 15. dispositafuerunt, ut Alex. *cons.* 226. *n.* 8. *lib.* 6. cum alijs per eum allegatis.

DE PRÆBENDIS.

Cap. De multa.

SVMMARIVM.

1 Dignitatem, vel personatum, aut beneficium Curatum obtinens si secundum tale recipiat, vacat primum; quod si retinere contenderit, etiam secundo privabitur.

2 Beneficium primum vacat per receptionem secundi, dummodo utrumque sit Curatum, aliàs secus.

3 Et quid post Concilium Tridentinum.

4 Beneficium sufficiens habenti potest conferri aliud, sed habita possessione secundi, vacat primum sufficiens.

5 Beneficia plura ratione residentiæ, aut aliàs incompatibilia præsumens post Concilium Trid. retinere, incidit in pœnam cap. 4. sess. 7.

6 Beneficia plura incompatibilia quando quis retinere dicatur ad hoc ut omnibus ipso iure privatus existat.

7 Beneficium primum quo ipso iure privatus est, per assecutionem secundi statim non dimittens in manibus Ordinarij, privatus est etiam secundo, & inhabilis ad Ordines, & beneficia.

8 Beneficium Curatum obtinens, & aliud simile recipiens olim non erat privatus secundo, sed erat privandus per sententiam. Hodie secus.

9 Beneficium Curatum non vacat per assecutionem alterius similis, nisi post adeptam possessionem secundi.

10 Et possessio debet esse pacifica.

Et ideo non vacat per promotionem ad Episcopatum Titularem, num. 11. vers. Et ex hoc.

11 Et an requiratur administratio maioris partis bonorum.

12 Beneficium Curatum vacat adepta possessione secundi similis, etiamsi provisus adhuc sit infra tempora promotionis ad Ordines, aut vi occupet secundum.

Vel primum habeat de iure, & non de facto, ibidem.

13 Priorratus etiam manualis, & non curatus vacat ipso iure per receptionem secundi similis.

14 Beneficia non vacant per promotionem ad Episcopatum, & adeptam possessionem, nisi post sex menses præfixos ad consecrationem suscipiendam.

Electus & confirmatus in Episcopum non est Episcopus, nisi post consecrationem, ibidem.

15 Beneficium in multis casibus non vacat per assecutionem alterius incompatibilis, remissivè.

Liberè, dicho quid importet.

16 Beneficium vacans per assecutionem alterius potest & debet ab Episcopo statim conferri, etiam irrequisito possessore, ibidem.

17 Sed possessio tradi non potest nisi possessore prius vocato.

18 Collatio primi beneficij vacantis per assecutionem secundi ad proximum superiorem devolvitur si Episcopus infra sex menses non conferat.

19 Et tantundem ex suis proventibus tenetur Episcopus illi Ecclesiæ assignare, quantum ex fructibus ipsius durante vacatione constiterit esse perceptum.

20 Quod si proprios proventus non habeat aliter punitatur arbitrio Iudicis.

21 Ex sex menses computari debent à die, quo Episcopus scivit provisum habuisse possessionem pacificam servandi beneficium.

22 Personatus plures non Curatos in diversis Ecclesiis obtinens an incidat in pœnam huius Constitutionis, & nu. seqq.

23 Dispensatus ad plures dignitates non censetur dispensatus ad plures dignitates in ead. Ecclesia, nisi hoc exprimatur.

24 Personatus plures non Curati in diversis Ecclesiis haberi non possunt absque dispensatione. Et an Episcopus possit super hoc dispensare.

25 Et quid post Concilium Trid.

26 Personatus plures in eadem Ecclesia haberi non possunt, licet curam non habeant animarum.

27 Et an per receptionem secundi vacet primus.

28 Et quid post Concilium Tridentinum.

29 Dignitas aliud est, aliud Personatus.

30 Dispensare potest Papa cum sublimibus, & litteratis personis ad plures dignitates, & beneficia etiam Curata, & nu. seqq.

31 Et quæ sit forma talis dispensationis.

32 Dispensare nequeunt Episcopi ad plura Curata ob prærogativam personæ

33 Neque ob urgentem Ecclesiarum necessitatem, vel evidentem utilitatem.

34 Beneficia habituantum curata an debeant regulari, & conferri ut curata, an verò ut simplicia, & an comprehendantur in hac constitutione Concilij Generalis, & nu. seqq. usque ad n. 48.

35 Delegatio si fiat Episcopo, & unus habeat Episcopatum habitu, alius exercitio, erit index qui habet habitu

36 Parochialem Ecclesiam non facit existentia actus, sed superioris authoritas.

37 Potentia reducta ad actum reponit rem in primo statu.

38 Parochialis habitu non comprehenditur in c. Licet canon. de elect lib. 6.

39 Status ultimus attenditur ad cognoscendum an beneficium sit Curatum, necne, & nu. seq.

40 Beneficium quod fuit rectum per decem proximos annos à Clerico seculari censetur seculare, nisi contrarium probetur.

41 Gratia ad beneficium Curatum verificatur in Curato tempore vacationis, licet tempore datæ litterarum esset simplex.

42 Gratia nulla ab initio ex superveniente causa confirmari potest.

43 Beneficium Curatum habitu non censetur curatum nisi fuerit spes ut de proximo revertantur Parochiani

44 Collegiata Ecclesia non dicitur quæ per desuetudinem desiit esse collegiata.

45 Expectativa ad beneficium simplex an comprehendat beneficium curatum habitu tantum, & nu. seqq.

46 Qualitates requisita in subiecto concurrere debent actu, & habitu in dispositione hominis, secus in dispositione legis.

47 Alius momentanea interpositionis non excludunt continuum.

48 Regula de Triennali an habeat locum contra Decreta Concilij Trid. & n seq usq. ad n. 52.

49 Dispensationibus veris super pluralitate incompatibilium à Concilio Tridentino sublatis, multo magis sublatæ censentur præsumptæ.

50 Fictio non debet esse maioris efficacie, quam veritas, & naturalis actus.

51 Dispensatio Apostolica ex diuturnitate temporis insolitis non præsumitur.

52 Regula de Annali antueatur possessorem plurium beneficiorum incompatibilium contra eum, qui contenta in secunda parte illius non adimplevit & n. seqq. usq. in fin.

53 Regula de Annali non adversatur Decr Trid. Conc. prohibentibus pluralitatem beneficiorum, & n. seq.

44 Regula de Triennali inducta est in favorem possessoris.

55 Et tribuit robur iuri invalido, & tuetur possessorem quoad omnes, num. 57.

Regula de Annali inducta est in odium impetrantium, & exquirentium lites, n. 54.

56 Nullum ius tribuit possessori, sed tantum adimit ab impetrante.

58 Nec excludit omnes, sed solum impetrantem, qui contenta in regula non adimplevit.

59 Et illius beneficiatus potest possessor Execrabilis.

1 DE MULTA. Famosus est, & valde utile in materia sua, licet in aliquibus sit alteratum ex iure novissimo Concilii Tridentini. Et in summa hoc intendit, secundum Jo. Andr. Butr. Abbatem, & omnes. Habens dignitatem, personatum, vel beneficium curatum, si secundum tale recipiat, vacat primum; quod si retinere contenderit, etiam secundo privabitur Et is, ad quem spectat prioris collatio, liberè illud confert statimatque institutus secundum recepit. Quod si infra sex menses non conferat, duplici pœna punitur. Cum sublimibus tamen personis circa incompatibilium pluralitatem Papa dispensat. Dividitur in tres partes principales. In prima ponitur Constitutionis causa In secunda Constitutio. ibi, *Præsenti* In tertia quædam protestatio, ibi, *Circa*. Prima pars pro Constitutionis causa Concilium Lateranen repetit, & illius transgressionem ponit Secunda verò subdividitur in sex. Nam prima privat habentem beneficium Curatum ipso beneficio si secundum tale recipiat, Secunda ibi, *etsi forte*. in contemptorem pœnam aggravat, Tertia ibi, *Is quoque* collatorem primi monet, ut conferat Quarta ibi, *& si ultra*, cum punit si non cōferat Quinta ibi, *Hoc idem*, ad personatus Constitut. prorogat. Sexta ibi, *Addentes*, addit de pluribus dignitatibus, aut personati. etiam non Curatis in una Ecclesia non habendis.

2 Nota primo ibi, *curam animarum habere annexam*, per receptionē secundi beneficii vacare primum ipso jure, dummodo utrumque sit Curatum. Unde à contrario sensu infertur ut si obtinens beneficium curatum recipiat non curatū, vel è converso obtinens non curatum recipiat secundum curatum, non inducatur vacatio primi ipso jure, licet non curatum personalem residentiam requirat, vel aliàs sit incompatibile ; quia textus requirit ut primum beneficium sit curatū sicut secundum, ut patet ibi, *si prius tale*, & quamvis non nulli contradicant, hoc tamen dictum est verius, & communius, ut inquit Abbas *hic in* 3. *not.* post Anchar. *num.* 10.

3 Hodie dic contra, quia ex Jure novissimo Concilii Tridentini pœna hujus Decretalis extenditur ad beneficia quomodolibet incompatibilia in *c.* 4. *sess.* 7. nam decretum illud generaliter loquitur de quibuscunq; beneficiis incompatibilibus vigore quorumcunque canonum, nec se restringit ad hunc textum, quia dicit præsertim, ut observat Rota *decis.* 483. *n.* 4. *part.* 1. *divers.* Alphons. Hojed. *de incompatibil. Beneficior. c.* 9. *n.* 5. Gonzal. *ad regul. de mens. glos.* 15 *n.* 16. & Nicol. Garz. *de benefic part.* 11 *cap.* 5 *n.* 80. dicens, ita esse indubitanter tenendum, & fuit aliàs resolutum, ut ibi per eum, & mox dicetur, quidquid contra scripserint Navar. *cons.* 17. incipien. *An per adeptionem, de præben* & nonnulli alij apud Garz. *loco citato*. Plura autem beneficia simplicia si personalem residentiam requirant, vel si primum sit sufficiens, sunt incompatibilia ex alio ejusdem Concilij decreto, nempe ex *cap.* 17. *sess.* 24. ubi (statutum est ut unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus cui confertur honestè sustentandam non sufficiat, licet nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri.) Hæc ibi. Et consequenter primum beneficium simplex si sit sufficiens per receptionem alterius similis, & similiter primum personalem residentiam requirens, licet non curatum, nec sufficiens, per receptionem secundi similis vacant ipso jure, ut per Rotam *decis.* 497. *num.* 1. *part.* 1. *Recent.* & ita sæpius fuit responsum à Sac. Congregatione Cardinalium ejusdem Concilii interpretum. Aliquando enim censuit, habenti beneficium sufficiens posse conferri aliud, sed habita possessione secundi, vacare primum sufficiens.

5 Et aliàs cens. eum, qui retinere præsumit plura incompatibilia ratione residentiæ post Concilium, incidere in Decretum Concilii, *sess* 7 *cap* 4. Et iterum consulta an in omnibus beneficiis residentiam requirentibus, aut aliàs quomodocumque incompatibilibus, etiamsi Canonicatus sint, vel Portiones, inducatur vacatio ipso jure primi per adeptionem secundi pacifici possessi : respondit induci ex *c.* 4. *sess.* 7. & juxta dispositionem, *c. De multa de præben.*

6 Secundo nota ibi, *retinere contenderit*. Ad hoc ut recipiens secundum beneficium Curatum illo sit privandus, necessarium esse ut idem beneficiū una cum primo retinuerit usque ad litis contestationem. Si enim ante dcsiterit retinere, non privabitur utroque secundum glossam secundā hic, quæ ita intelligit verbum *contenderit*, scilicet usque ad litem contestatam, & judicium contentiosum. Ita enim est in alijs statutis pœnalibus, ut l. *Hoc amplius, ff. rem rat haber.* & l. *Quamvis, ff de in ius voc. an.* & sic ponitur in *c. Statuimus*, 16. *q.* 1. & in hoc consentiunt Vincen. Jo. & Philipp. Sed contrariū tenet Innoc. *hic n.* 2. *in ver. Contenderit*, *vers. Vel dic*, cui adhærent Abb. antiq. & Ægid. dicentes, ex sola retentione esse privandum, etiamsi quando incipit conveniri, velit dimittere & hoc duplici motivo. Unum est, quia satis manifesta causa privationis apparet ex quo non obtemperavit Canoni sic præcipienti. Alterum, quia furtum committit in

in rebus prioris beneficii,quo ipso jure privatus
est,c *Cum iamdudum, supra eod.* & c *Dudum,il secun-*
do,supra de elect. Hostien vero *num.2. in ver. Alio,*
dicit hoc esse intelligendum, dummodo monitus
per Judicem dixerit se nolle dimittere, vel si hoc
non fecerit infra tempus sibi à jure assignatum ,
& allegat.c. *Sicut,de cohabitat. Cleric. & mulier.*
& hoc dictum satis videtur æquum , secundum
7 Jo. Andr. *num.17.* Hodie hæc controversia sublata
est per Extravag. Joann.XXII *Execrabilis , de*
præben. ubi si secundum recipiens,primum , quo
privatus est,absque moræ dispendio verbo , &
facto in manibus Ordinarij sub testimonio pub-
lico non dimittat,privatus est etiam secundo , &
inhabilis ad sacros Ordines,& beneficia , ut ibi
in §. *Qui verò* , ubi glos. exponit verba illa , *absque*
*moro dispendio.*idest,non expectata sententia pri-
vatoria facti , vel litis contestatione, & ita de
prædictis opinionibus non est curandum, secun-
dum Jo. Andr.*hic num 7. & d.num 17. vers. Hodie,*
Henric.Boic.*col.4.circa fin. vers.* Hodie verò ,
Anchar. *in 4.not.*Cardin.*in ult. quæst.nu.9.* Imol.
num.5.& Abb.*num.10.* Quo d nota pro intellectu
Concili Trident. *in d.c.4 sess 7.* in illis verbis,*ac si-*
mul retinere præsumpserit.
8 Tertiò nota ibi,*& alio spolietur*, per retentionē
primi,& secundi beneficii Curati in terminis hu-
jus Constitutionis non induci privationem se-
cundi ipso jure,sed requiri ut privetur à Judice :
ita enim intelligitur illud verbum *spolietur* , scili-
cet per sententiam,secundum Innoc. *n.2.in verb.*
Contenderit.
Contrarium tamen videtur innuere Concilium
Trid in præalleg *c.4 sess.7.*ubi cavetur ut retinē
plura beneficia incompatibilia omnibus ipso jure
privatus existat juxta dispositionem Concilii La-
teranen.de qua hic. Atque ita videtur supponere
ex dispositione hujus textus induci privationem
utriusque beneficij ipso jure. Et quamvis addat
verba illa , *etiam præsentis Canonis vigore.* Fortè
tamen hoc fecit,quia de jure poterat hoc in dubiū
revocari propter illud verbum , *spolietur.* Unde
ad majorem cautelam Concilium voluit inducere
privationem etiam sui Canonis authoritate;quasi
dicat;sunt ipso jure privati ex Concilio Lateranen.
sed nihilominus sint privati etiam vigore hujus
Canonis Quidquid tamen sit,hodie expeditum
est,etiam secundum beneficium per retentionem
simul cum primo vacare ipso jure ; & si non con-
stitutionem Concilij Lateranen certè opinionem
Innocentij,&sequacium esse correctam per Con-
stitutionem *Execrabilis*,& Decretum d. *c.* 4 ut di-
ctum est in præcedenti notab. *n* 7.
9 Quarto nota ibi , *post receptionem alterius.* Pri-
mum beneficium Curatum non vacare ipso jure
per assecurationem alterius similis,nisi post ad-
ptam possessionem secundi : hoc enim importat
illud verbum *receptionem*, scilicet corporalem , gl.
hic in ver. Post receptionem,allegat c. *Si quis iam*
translatus, 21. *q.* 2. & notata in c. *Cum in cunctis* ,
§ *Cum verò,supra de elect.* & in c. *Si quis Episcopi*
42 *dist* Idem Innoc. *hic num 1. in ver. Sex men-*
ses, Host. *num.1.in ver.Receperit , & nu. 6. in ver.*
Receptionem, Anchar. *nu*, 3. Imol. *num.* 5. & Abb.
num.16. quia receptio secundi cum effectu est ac-
cipienda,cap. *Relatum,de Cler. non resid.* l. 1. *ff.*
quod quisque iur. Hodie hoc est expressum in c.
Licet Episcopus , de præben. lib. 6. & in Extravag.
Execrabilis, §.*Qui verò,eod.tit.*
10 Sed numquid hoc habeat locum si possessio se-
cundi beneficii sit litigiosa ? Innoc. *hic n.2. vers.*
Sed si habet possessionem, & fusius *num. in 4. ver. Sex*
menses, tenet adhuc primum beneficium vacare
ipso jure, & posse statim conferri,per d.c. *Si quis*
iam translatus, 21.*q.*2. &c.c. *Cum in cunctis*, §. *Cum*
verò,de elect. Nec obstat quod secunda provi-
sio,ex quo per sententiam apparet invalida , non
debeat tollere primam. Quoniam ut respondet
Innoc. in culpa fuit,acceptando rem litigiosam ,
vel de hoc non bene disquirendo, ut notatur in c.
Nostra.supra de rescript. Sed ejus opinio corrigi-
tur hodie in d.c. *Licet Episcopus,infra eod lib.6.* ubi
patet primum beneficium curatum post assecu-
tionem secundi similis conferri non posse , nisi
provisus habuerit pacificam possessionem secun-
di, vel per eum steterit quominus haberet.
11 Quinimò secundum aliquos nec sufficit possessio
pacifica,nisi etiā habeat administrationem majo-
ris partis rerum secundæ Ecclesiæ, arg c. *fin. de*
restit. spoliat. ut refert Innoc. *hic num. 2.vers Qui-*
dam etiam dicunt, Host. *num.6.* & Jo Andr. *n* 9.
Tu dic sufficere liberum exercitium curæ, ut no-
tat glos.in c.*Commissa,in verb.Pacificam.de elect. lib.*
6. & Cardin.*hic in* § *is quoque in 2.quæst.*
Et ex hoc notabiliter infero, ut beneficia pro-
moti ad Episcopatum in partibus infidelium mi-
nimè vacent,cùm per eū non stet quominus pos-
sessionem Episcopatus assequatur;Staphil. *tit. de*
qualit.& stat.benefic. §. *Huiusmodi autem, num.* 15.
Mandol. *reg 26.Cancell.q.* 4. *num.* 5. Bursat.*cons.*
351. Navarr. *cons.14.num.3.de elect.* & alij apud
Garz. *de benefic.par.11.cap.6. num.* 24.
12 Hæc regula,qua dictum est primum beneficium
vacare ipso jure adepta pacifica possessione secun-
di incompatibilis,ampliatur primo ut procedat e-
tiamsi recipiens secundum beneficium adhuc sit
infra tempora promotionis ad Ordines, ad præ-
scriptū c. *Licet canon de elect.lib.6.*quia nihilomin9
vacat primum adepta pacifica possessione secun-
di,nullo tempore prætextu ordinationis expecta-
to,ut hic firmat Innoc.*num 1.vers.Melius credimus*,
& Host. *num 2 in ver Receptionem.*
Ampliatur secundo,ut procedat etiamsi ob-
tinens primum beneficium vi occupet secun-
dum,vel in eo se scienter intrudat : textus est in c.
Eum qui infra eod lib.6.& hic notat Butr.*num.* 4. &
Cardin, *in 5. not.*
Ampliatur tertio,ut procedat etiam in eo, qui
habet primum beneficium de jure , sed non de fa-
cto,ut quia erat spoliatus : adhuc enim per re-
ceptionem secundi vacat primum, secundum In-
noc. cui consentiunt Cardin. *num. 9. in 5. quæst.*
& Butr. *num* 17.
13 Ampliatur quartò, ut locum habeat etiam in
Religiosis habentibus Prioratus,vel Ecclesias cu-
ratas,ut cap. *Cum singula.infra eod. lib. 6.* Quod
procedit etiam in Prioratibus manualibus,Clem.
Quia Regulares.cum ibi notatis in glossa *antepenult.*
de suppleu.negleg.Prælator. Cardin *hic n. 4.in 1. qu.*
& Butr.*n*, 13.
Ampliatur quintò,ut locum habeat etiam in
eo,qui obtinet plura curata ex dispēsatione Apo-
stolica: nam si pacificè assequatur aliud Curatum,
vacabunt omnia priora,Clem si plures, de præ-
ben.Caveat igitur ne ultimi vicietur collatio , ut
ibi notatur in glos.*antepenult.* per cap. *Ordinarij* .

in fin. de offic. Ordinar. lib. 6. Cardinal. *hic num. 8.*
Ampliatur sextò , ut multò magis vendicet sibi
locum in eo, qui habet jus , seu expectativam ad
dignitatem, vel beneficium Curatum : nam si pa-
cificè assequatur aliud incompatibile cum primo,
fortius extinguitur illud jus ad rem , quam hic ex-
tinguatur jus in re,hic est casus in Clem. *Gratia* ,
& ibi omnes notant *de rescript.*
Sed fallit eadem regula in Episcopatibus; non
enim per promotionem ad Episcopatum , & ade-
ptam possessionem vacant beneficia prius obten-
ta,nisi post sex menses præfixos ad munus conse-
crationis suscipiendum.c. *Cum in Cunctis* , §. *Cum*
verò,supra de elect. glossa *hic in ver. Post receptionem,*
& Innoc. *num. 1. vers. Melius credimus* , reddens
rationem diversitatis,quia electus,& confirmatus
in Episcopum, non est Episcopus nisi sit conse-
cratus. Sed electus ad dignitatem inferiorem ,
puta Archidiaconatum , statim atque est confir-
matus,est verus Archidiaconus , & omnia quæ
pertinent ad dignitatem exercere valet : nec po-
test contra eum excipi ut non sit Archidiaconus,
licet excipi possit ut non ordinetur ; quia est ca-
minosus,arg. c. *Constitutus,supra de appellat.* Et di-
ctum Innoc. sequuntur , licet rationem impug-
nent.Host. *num. 6. vers. Hæc tamen ratio non placet,*
& Jo. Andr. *n.*18. Anchar. *in 2. oppos.*& Imol.*n.16.*
Ratio tamen Innocentij placet Abbati. *n.* 12.
15 Item fallit supradicta Regula in quampluribus
casibus,in quibus primum beneficium incompa-
tibile non vacat adepta possessione secundi , quos
ponit Vincentius in cap. *Dudum* , *il 2. supra de*
elect. & Jo. Andr. *hic n* 19. Cardin. *in* §. *Is quoque*
q. 11. Imol. *n* 20. Abb *n.*13. & Jo. de Anan. *n.* 5.
16 Quinto nota, ibi, *liberè conferat*, post adeptam
pacificam possessionem secundi beneficij incom-
patibilis posse,ac debere Episcopum statim con-
ferre primum,etiam irrequisito possessore ; hoc
enim importat verbum *liberè*, idest sine monitio-
ne,ut hic per Jo Andr.*num* 10.*in verb. Liberè* ,
Henric. Boich *num.* 19.*vers. Et nota quod dicit*
textus, Butr. *num.29.* Imola *num. 6.* Anchar. *in 5.*
not. Cardin *in* §. *Is quoque in 3.quæst.* Abb. *num* 3.
& Jo. de Anan. *num* 8. & est expressum in d. cap.
Licet Episcopus.infra eod. lib. 6. Neque hoc est spe-
ciale in casu isto ex indulgentia hujus Decreta-
lis ; imo obtinet etiam in alijs casibus , in quibus
beneficium ipso jure vacat. ut fusè probat Innoc.
17 *sub num. 3.vers. Quantum ad hoc.* In possessionem
tamen illum,cui contulit , Episcopus non indu-
cet,nisi possessore prius vocato,ut est casus in d.
c. *Licet Episcopus*, secundum Genselin. & omnes ;
& hic notat Jo. Andr. *d. num.* 10. *in ver. Liberè*, &
Imol. *d. num. 6.*
18 Sextò nota in vers. *Si ultra sex menses conferre*
distulerit ; & signa duplicem pœnam,in quam in-
cidit Episcopus ad quem collatio pertinet,si in-
fra sex menses non conferat primum beneficium
19 vacans per receptionem secundi. Prima est,quia
devolvitur jus conferendi ad proximum superio-
rem. Secunda , quia tenetur tantundem ex suis
proventibus assignare illi Ecclesiæ, cujus benefi-
cium distulit conferre, quantū ex fructibus ipsius
durante vacatione consiterit esse perceptum , ut
in littera. Et dic consiterit,scilicet facta fide co-
ram Judice per juramentum Rectoris Ecclesiæ, vel
Syndici, cum hoc interesse surgat ex delicto,ut nō-
tatur in c, 1. *supra,quod met. caus.* secundum Host.
hic num. 7. in ver. Constiterit, & Jo. Andr. *num.* 12.
in eod. ver. Butr. *num.* 21. & Cardin. *in* §. *Is quoque,*
20 *in ult. quæst.* Quod si Episcopus proprios pro-
ventus non habeat,aliter puniatur arbitrio Judi-
cis, c. *Illud.15. quæst.1.* cap. *Si res,14.q.6.* & c. *Sta-*
tuimus , *infra de Maledict.* Host. *d. num.* 7. & hoc
non solum propter negligentiam,sed etiam pro-
ter delictum,quo deprehenditur,quia differendo
collationē,præsumitur favere detinenti, & vitium
ejus palliare,secundum Host. *d. num 7. in ver. Co-*
gatur. Jo. Andr. *num.* 11. *in eod. ver.* & Cardin. in
21 §. *Is quoque* , *num.*1. Prædicti autem sex menses
computari debent à die,quo Episcopus scivit eum
recepisse secundum beneficium,& illius possessio-
nem pacificam habuisse, c. *Quia diversitatem, infr.*
de concess. præben secundum Innoc. *hic num. 4. in*
ver. Sex menses, Host. *num. 6. in eod. ver. & in ver.*
Distulerit,& Jo. Andr. *num* 10. *in ver. Sex menses,*
& non. 11. Anchar. *num.* 5. Butr. *num.* 19. Cardin.
in §. *Is quoque,in 4. & 5. quæst.*
22 Septimò nota ibi,*hoc idem in Personatibus*, hanc
Constitutionem , & illius pœnam habere locum
non tantūm in beneficijs curam animarum habē-
tibus,sed etiam in Personatibus diversarū Eccle-
siarum non curatis , secundum opinionem Host.
num.7 in verb Hoc idem, qui ita intelligit hanc
litteram,ductus hoc fundamēto, quia cum textus
in principio generaliter disposuerit de beneficijs
curam animarum habentibus , in dispositione illa
utique erant comprehensi etiam personatus cura-
ti. Unde supervacaneum fuisset postea decernere
idem esse observandum in personatibus curatis ,
& consequenter ille versiculus, Hoc idem,intelligi
debet de personatibus curam animarum non ha-
bentibus , cum de curatis jam hoc statutum fuis-
set. Idem tenet glossa *hic in ver. Ecclesia.* Dum di-
cit idem esse judicium de personatibus curatis, &
non curatis, & Cardin. *in* §. *Hoc idem* , *in* 1. *quæst.*
Imol *num.* 8. Abb. *num.* 4. & Jo. de Anan.*nu.* 19.
Verum Innocentius *num.* 4. *in ver. Hoc idem.*tenet
contrarium,sentiens hanc litteram esse intelligen-
dam de personatibus curatis,ut *sic* verba illa , *cu-*
ram animarum habens annexam , quæ habentur in
principio text. qualificent etiam personatus , de
quibus agitur infra *in eod. vers. Hoc idem* , quasi
dicat , quod statutum est , in genere de be-
neficijs habentibus curam animarum, ut ipso jure
vacet primum recepto secundo simili , idem in
specie statuimus in personatibus diversarum Ec-
clesiarum similiter curam animarum habentibus.
Et hic intellectus magis consonat litteræ ; quia
statim additur in eadem Ecclesia plures dignita-
tes,vel personatus haberi non possint etiamsi cu-
ram non habeant animarum , ut in vers. *Addentes.*
Ergo præcedens dispositio intelligi debet de per-
sonatibus diversarum Ecclesiarum , qui curam
animarum habent annexam ; alioquin textus ni-
hil adderet : nam prohibita pluralitate persona-
tuum in diversis Ecclesijs multò magis intellige-
batur prohibita pluralitas in eadem Ecclesia , se-
cundum ea,quæ leguntur,& notantur in cap. *Lit-*
23 *teras* , *infra de concess. præben.* Unde videmus di-
spensatum ad plures dignitates non censeri dispē-
satum ad plures dignitates in eadem Ecclesia , nisi
hoc exprimatur,ut post Aegidium hic tenet Jo.
Andr. *num.* 13. Anchar. *nu.* 7. Imol, *n.* 8. & com-
muniter Doctores,ut Abbas testatur *n* 4. Quin-
imo magis abhorrent jura , ut quis habeat duas

Præbendas in una Eccleſia, quàm duo beneficia Curata in diverſis Eccleſijs, ut probat gloſſa ultima in Clem. *fin. de Præbend.* & cum opinione Innoc. videtur tranſire Joan. Andr. *num.* 12.

24 Fatetur tamen Innoc. plures perſonatus non curatos etiam in diverſis Eccleſijs obtineri non poſſe, & abſque diſpenſatione retineri, licet Epiſcopus poſſit ſuper hoc diſpenſare. Nec obſtat c. *Dudum, il ſecondo, ſupra de elect.* quia non dicit non poſſe diſpenſari, ſed peccare eum, qui tenet plures perſonatus non curatos abſque diſpenſatione; vel ibi eſt allegatio ſecundum Innoc. & Joan. Andr. *ubi ſupra.* Contrarium firmat Cardin. hic in §. *Hoc idem in 3. quæſt.*

25 Tu dic has controverſias hodie terminatas eſſe; quia pœna hujus cap. ampliata eſt à Concil. Trid. in *cap.* 4. *ſeſſ.* 7. ad beneficia ex quovis capite incompatibilia, ut dixi ſupra *in* 1. *not, n.* 3. Plures autem perſonatus etiam non curati, & in diverſis Eccleſijs, eſto non comprehendantur in hac Conſtitutione; tamen nemo negat quin ſint incompatibiles, quia de hoc ſunt jura clara in c. *Ad hæc, ſupra eodem,* in cap. *Quia nonnulli, de cler. non reſid.* & in cap. 1. *de conſuetud. lib.* 6. cum ſuis concord. Præſertim ſi ſint in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs; quia tunc perſonalem reſidentiam requirunt ex Concilio Tridentino *cap.* 12. *ſeſſ.* 24. Ac proinde ſunt incompatibiles, etiam ex capite reſidentiæ, tam de jure communi, ut per Cardin. *conſ.* 3. incip. *Circa elucidationem,* & Abb. in cap. *Cum jamdudum, num.* 7. *verſ. Circa primum, ſupra eodem*, quam ex alio ipſius Concilij decreto, nempe ex *cap.* 17. *ſeſſ.* 24. & per conſequens primus perſonatus vacat ipſo jure per aſſecutionem pacificam ſecundi; & per retentionem amborum vacat utrumque ex d. *cap.* 4. *ſeſſ.* 7. & ita decidit Rota *deciſ.* 497. *num.* 1 *part.* 1. *Recent.* Unde corrigitur prædicta opinio Innocentij, & approbatur opinio Hoſtienſis. Nec Epiſcopus contra decretum illud Conciliare diſpenſare poteſt, ut dixi in prædicta Decretali *Cum iamdudum*, *in* 2. *quæſt.* Quod eſt ſecundum opinionem Cardinalis *in d.* §. *Hoc idem, in* 3. *quæſt.*

26 Octavò nota in verſ. Addentes, textum expreſſum, quod plures dignitates, vel perſonatus in eadem Eccleſia haberi non poſſunt, licet curam non habeant animarum, ut in litera, & notat Butr.
27 *num.* 6. & Anchar. *num.* 7. Textus tamen nihil repetit de pœna; unde Joan. tenet recipientem ſecundam dignitatem non curatam in eadem Eccleſia non perdere primam ipſo jure, arg. l. *Interpretatione, ff. de pœn.* Sed oppoſitum cenſet Tancred. quia idem juris eſt de Dignitatibus, ſeu Perſonatibus, & Parochialibus, ut cap. *Dudum, il ſecondo, de elect.* Et quod præmiſſum eſt, multoties intelligitur repetitum, l. *Titia,* §. 1. *ff. de ver. obligat.* & cap. *Apoſtolus,* 32. *quæſt.* 7. Quod verius eſt ſecundum Hoſtien. & Cardin. in §. *Hoc idem*
28 *in* 2. *quæſt* & Butr. *num.* 33. Sed hodie ſublata eſt hæc dubitatio, quia, ut dixi in præcedenti notab. in fin. ex decreto Concilij Tridentini *cap.* 4. *ſeſſ.* 7. pœna hujus conſtitutionis extenditur ad omnia beneficia qualitercumque incompatibilia, & ſic ad Dignitates non curatas in eadem Eccleſia, quæ abſque dubio ſunt incompatibiles, ut hic patet in eodem verſ. *Addentes,* & in cap. *Ad hæc ſupra eodem,* ubi eſt caſus.

29 Nonò nota ibi, *Dignitates, aut Perſonatus.* Aliud eſſe Dignitatem, aliud Perſonatum, ut ex hac littera colligit Joan. Andr. *num.* 13. & concordant alia jura per eum allegata. De hoc ſcripſi plenè in d. c. *Ad hæc, ſupra eodem* Dic ut ibi.

30 Ultimò nota ibi, *Circa ſublimes, & litteratas perſonas*, Sedem apoſtolicam poſſe diſpenſare propter prærogativam perſonarum ad plures dignitates, & beneficia etiam curam animarum habentia, ut hic eſt expreſſum, & fusè comprobat, & ab objectis tuetur Joan. Andr. *num.* 14. & copula *&* reſolvitur in diſiunctivam, licèt, ſecundum eum *num.* 13. *in fin.* in hoc inſtandum non
31 ſit, cum agatur de poteſtate Papæ. Solet autem in hujuſmodi diſpenſatione, ut idem refert *nu.* 14. dari talis forma, videlicet, (Apoſtolicæ Sedis benignitas ſic merita perſonarum provida deliberatione diſcernit, ut eos, qui litterarum ſcientia, morum, ac generis nobilitate præcellunt, favoris gratia efferat amplioris, & majoribus ſtudeat beneficijs honorare, quia nō indignè tunc uni, quod ſufficeret pluribus, ſpeciali proviſione conceditur cum circa dona virtutum ſolus obtinere dignoſcitur, quod diviſum in pluribus invenitur. Hinc eſt, &c.) Adverte tamen, quia tex. non dicit ſimpliciter diſpenſandum cum ſublimibus, & litteratis; ſed addit verba illa, *cum ratio poſtulaverit*, ut obſervant Joan. Andr. *d. n.* 14. & Cardin. in §. *Circa, num.* 3 per hoc innuens in diſpenſatione ad plura beneficia curam animarum habentia principale objectum eſſe debere bonum publicum ſpirituale, ut fusè probavi in cap. *Dudum, il ſecondo, à num.* 20. *ſupra de elect.*

32 In gloſſa finali nota ad plura curata ob prærogativam perſonarum Epiſcopos non poſſe diſpēſare, ut gloſſa firmat. Nam cum textus dicat, per Sedem Apoſtolicam diſpenſari poſſe, per hoc innuit hanc facultatem inferioribus non compete-
33 re; & quamvis Petr. de Samps. Abb. Antiq. Hoſt. *hic num.* 13. *in ver. Honorandæ,* & fuſiùs *num.* 14. *& ſeq.* & Abb. Siculus *num.* 19. diſtinguat triplicem cauſam, quæ diſpenſationem inducit, videlicet urgentem Eccleſiarum neceſſitatem, evidentem utilitatem, & prærogativam perſonæ, & in tertio tantum caſu diſpenſationem eſſe Sedi Apoſtolicæ reſervatam, & correctum eſſe c. *Sanctorum* 70. *diſt.* In primo autem, & ſecundo caſu etiam Epiſcopos poſſe diſpenſare juxta tex. in d. cap. *Sanctorum* Tamen contrariam opinionem ſervat Curia, ut idem met Hoſt. fatetur; Joan. Andr. *n.* 21. *verſ. Fatentur.* Imol. *num.* 28. & Anchar. *in* 3. *oppoſ.* Adeo ut etiam Legatus de latere cenſeatur excluſus, prout ſervari atteſtantur Joan. Andr. & Anchar. Et eſt verior, & communior ſententia, ut ſcripſi plenè in d. cap. *Dudum il ſecundo, à num.* 14. *de elect.* Rurſus & ſi Abbas in cap. *Extirpandæ,* §. *Qui verò num.* 38. *verſ. Et pro tanto*, *infra eodem* diſtinguat inter diſpenſationem, quæ fit principaliter ob utilitatem Eccleſiæ, ſecundariò autem ob prærogativam perſonæ; & inter illam, quæ fit principaliter ob prærogativam perſonæ, ſecundario autem ob utilitatem Eccleſiæ; ut in primo caſu Epiſcopi diſpenſare valeant, non autem in ſecundo: Hanc tamen diſtinctionem latiſſimè confutavi in prædicta Decretali *Dudum, à num.* 20. *uſque in fin.*

34 QUÆRO, Utrum beneficia habitu tantum curata debeant regulari, & conferri ut curata, an verò ut ſimplicia, & ſignanter an comprehendantur in

tur in hac Conſtitutione Concilij Generalis.

Ad partem affirmativam inducitur 1. textus in l. *Foramen, ff. de ſervit. urban. prædior.* ubi dicitur: Licet aqua cadens de cælo non cadat aſſiduè, quia tamen eſt apta cadere, exiſtimatur perpetuò cade-
35 re. Ad idem quod notatur per Jo. Andr. in c. *Per venerabilem, num. infra, Qui filij ſint legitimi*, ubi ait: (Si cauſa delegatur uni Epiſcopo, & unus habet habitu Epiſcopatum, alius habet exercitium, & poſſeſſionem; ille erit judex, qui habet habitu Epiſcopatum.)

36 Secundò, Ad hoc ut Eccleſia cenſeatur Parochialis, non attenditur exiſtentia actus, ſed authoritas ſuperioris, qui eam conſtituit Parochialem, c. *Nullus omnino,* 16. *quæſt.* 7. & hic notat Jo. Calder.
37 Sic etiam Epiſcopus nullius Eccleſiæ dicitur, c. 2. *de tranſlat. Epiſcop.* Et ideo ſi homines reverterentur ad Eccleſiam non eſſet opus auctoritate ſuperioris, ut efficeretur Parochialis, ſed potentia reducta ad actum reponit rem in primo ſtatu, l. *Si unus,* §. *Pactus ne peteret*, ibi, *in priſtinam naturam redit, ff. de pact.* Et ita ſcripſit Bald. in l. *Cunctos populos*, *col* 2. *num.* 18. *verſ. Tertiò quia, ſicut dicimus, C. de Summ. Trinit.*

Tertiò, Ex varietate facti non debet immutari jus curæ quod non dependet à facto, ſed ab ipſo ſuperiore tribuente tale jus d. c. *Nullus* 16. *q.* 7. Et quamvis Rector de facto non exerceat curam, tamen dicitur habere jus curæ, & quacunque hora Parochiani reverterentur, poſſet eam curam exercere, & quaſi jure poſtliminij ſtatum ſuum recuperaret, ex quo de illo aliter non eſt actum, c. *In prima actione* 16. *q.* 3. ad hoc c. *Quia diligentia, de elect. lib.* 6. & c. *Ab exordio*, 35. *diſt.* alioquin ſi ponderaretur exercitium, ſequeretur ut tempore nocturno, vel etiam diurno quando de facto cura non exerceretur, deſineret Eccleſia eſſe curata, quod eſſet abſurdum; & ita per hanc rationem concludit Cardin. *hic in* 3 *quæſt.* & in Clem. *un. in* 21. *quæſt. de offic. Vicar.*

Quartò, Diſpoſitio huius cap. habet locū etiam in acceptatione beneficij habitu tantum curati, ut hic firmant Innoc. Abb. Antiq. Io. de Lignan. & Calderin. cum quibus reſidet Petr. de Anchar. *in* 2. *not.* & Io. de Imol. *n.* 33 *verſ. Tangit.* Io. Andr. & dicit eſſe verius Cardin. *in* 3. *quæſt.* ne ſcilicet Eccleſia ſine culpa perdat jura ſua, quod regulariter non contingit, c. *Sine culpa de reg. iur. lib.* 6. & idem videtur velle Speculator *de legat.* § *Dicendum reſt ut*, *circa medium, verſ. Sed quia*, Et facit quod not. gloſ. & Doctores in cap. *Statutum, in fin. de elect. lib.* 6. & Thom Fachol. *dub.* 25. incipien *Aliud factum*, Cæterum his non obſtantibus videtur verior contraria opinio.

38 Primò, per Gloſſam ordin. in proprijs terminis in cap. *Licet Canon. in ver. Parochialis*, *ad fin. de elect. lib.* 6. quæ decidit illum textum, quo irritatur collatio Eccleſiæ Parochialis facta minori vigintiquinque annis non habere locum in Eccleſijs, quæ olim habuerunt Parochianos, ſed nunc habere deſierunt; quia deficientibus perſonis, deficit eſſe collegium, ut ibi per eam. Idem tenet ibi Jo. Monach. *n.* 2 & fuſius Jo. de Imol. Et quāvis hic Doctor *ibi in* 3. *col.* reaſſumat longam diſtinctionem Butrij *in proœm. Clementinarum*, ad ſciendum quando ſufficiat aliquid eſſe habitu tantum: tamen ſi accuratè expendantur membra diſtinctionis, manifeſtè approbat gloſſam ibi, *& conſequenter caſum noſtrum.* Nam in verſ. *Tertio caſu*, dicit: Ubi actus deficit in re, & non in ſpe: tunc ſufficit habitus, ut procedat quod dictum eſt in d. cap. *De multa,* in quo tamen communis opinio eſt in contrarium, ut ibi dicam. Sed ad propoſitum noſtrum ſubdit paulo poſt: Hoc eſt verum niſi exprimat verba notantia actum, & ita poteſt procedere gloſſa ibi, quia textus requirit qualitatem ætatis, & Sacerdotij, ut curam gregis gerat; ſed ubi non eſt actus, & facultas exercendi Curam, ceſſat illa Conſtitutio, & ita etiam dicit tenere Paulum in Clem. 1. *de offic. Vicar.*

Secundò, adducitur quod notat Butr. *hic n.* 9. ubi dicit communem opinionem eſſe quod hic textus non procedat in Curatis habitu tantum; quia jura in hac materia ponderant periculum animarum, quod ceſſat in carentibus exercitio Curæ. Si igitur teſte tanto Canoniſta hæc eſt communis opinio: ergo & ſequenda, cap. *In Canonicis* 19. *diſt.* Jo. Andr. & alij in cap. 1. *De conſtitut.* cum concord. Et communem eſſe patet, quia illam tenent Hoſtien. Butr. & Imol. in c. *Quia nonnulli, de Cler. non reſident.* & Imol. poſt Paul. in Clem. 1. *in* 5. *col. de offic. Vicar.* & Feder. de Sen. *conſ.* 80 incipien *Factum eſt tale ad fin.* de quo meminit Card. *hic num.* 3. *in verſ. Tertiò quæro.* Idem Marian. Socin. *col.* 92. dicens: Ratio prohibitionis, c. *De multa*, fuit actuale exercitium, & per conſequens deſerviendi utrique Eccleſiæ. Quæ ratio ceſſat in Eccleſia Curata habitu tantum. Unde Clem. 1. *de offic. Vicar.* loquitur de habentibus actu; & cum hæc conſtitutio ſit pœnalis, non eſt extendenda, ut latiùs per eum. Et idem tenent alij quam plurimi, quos citavi in cap. *Extirpandæ*, §. *Qui verò num.* 42. *infr. eod.*

39 Tertiò, Adducitur quod notat Bald. in l. *Si mater*, *C. ne de ſtat. defunctor.* ubi arg. illius gloſſæ quando beneficium fuit aliquando Curatum, poſtea verò fuit rectum ſine Cura, ut ipſe ait, habetur pro non curato; quia præſens ultimus ſtatus attenditur, per l. *Mala*, §. *Sed ſi alimenta, ff. de alimen. & cibar. legat.* ubi relictis alimentis conſuetis, ſi diverſi modè præſtita fuerint, attenditur ultimus ſtylus temporis mortis teſtatoris. Ad idē
39 quod notat Rota *in Antiq. ſub. tit. de probat. deciſ.* 19. ubi dicit, ſatis eſſe probare ultimum ſtatum beneficij, ut concludatur in materia, c. *Cum de beneficio, de præben. lib.* 6. Unde ſufficit probare, ut in decem proximis annis beneficium fuerit rectum per ſæculares Clericos, niſi contrarium
41 probetur. Ad idem quod notat Rota *de Præben. deciſ.* 60. *in Antiq.* dicens, Si impetretur gratia ad Curatum, venit illud, quod tempore vacationis eſt Curatum, licet antea eſſet ſimplex: & in conſideranda taxa inſpicitur tempus præſens, nō præteritum; inducit notata per gloſ. & DD. in Clem. *fin. de reſcript.* & alia plura, quæ faciunt ad propoſitum. Ad idem ſolemnis diſputatio Calder. quæ incipit, *Impetravit Clericus*, ubi concludit, inſpiciendum eſſe præſentem ſtatum beneficij ut cognoſcatur an cadat ſub gratia. De quo meminit, Anchar. *in repet.* Clem. 1. *in* 18. *col. num.* 83.
42 *verſ. Quid ergo ſi mutetur. de conceſſ. præben.* Nec obſtat, cap. *Si eo tempore de reſcript. lib.* 6. quia ibi impetrans erat inhabilis, & ſic cum gratia fuerit ſubreptitia, & per conſequens nulla, ex ſuperveniente cauſa confirmari nō potuit, per regulam ſexti, non firmatur: nam in conſideranda habilita-

te, vel inhabilitate impetrantis attendimus tempus gratiæ, cap. *Dudum*, *il primo* cum glos. *in ver. Electionis tempore*, *de elect.* secundum Rotam *ubi supra*, & post Oldrad. optimè Declarat Joan. de Imol. in Clem *fin. in penult. col. de rescript.*

Quartò, affertur decisio Anchar. in c. 1. *sub n.* 4 *vers. Item nota*, *de consuet. lib. 6.* ubi firmat, quod si unum beneficium denominatur Plebs, non tamen habet Parochianos, vel Collegium, licet habeat Capellas sub se, & fructus Plebaniæ, non dicitur Dignitas ad hoc ut impediat habere aliud Curatum; & refert ita consuluisse Feder. de Sen. *cons* 80. incip. *Factum tale est*, *Legatus de Latere*,
43 & idem tenet Ægidius Bellam. in d. c. *Licet Canon. in 5. col. vers. Primo queritur*, ubi per tres columnas solemniter hinc inde arguens concludit jura loquentia de Beneficio Curato non habere locum in beneficio habente curâ habitu tantum, non actu, nisi sit spes ut Parochiani de proximo revertantur quod fusius reassumit in Clem 1. *in 1. col. de offic. Vicar.* addens aliam limitationem, videlicet nisi Parochia habeat territorium, & distinguatur per limites, infra quos cõsueverint homines habitare; quia licet hodie non habitent, est Curata, nisi homines recessissent, & haberent ani-
44 mum redeundi, & esset spes de reditu eorum. Idẽ Jo. de Anan. *hic num.* 4. dicens, hanc quæstionem decidi per glossam in l. *Usufructus*, *ff. Quibus modis usufructus amittatur*, quia si Parochiani recesserunt animo redeundi, habet locum hoc *cap.* Per l. *Nihil*, *ff de capt.* non enim dicitur recessisse qui animum redeundi habere: aliâ secus facit, quod notat Bald. *in proœmio Decretalium*, dicens Ecclesiam non dici Curatam, quando non est spes reparationis, licet olim fuerit Curata. Secus si est spes reparationis. Confert etiam quod notat idem Bald. in l. *Non ambigitur*, *n.* 3. *vers. In contrarium*, *ff. de legib.* dicens Ecclesiam Collegiatam non dici hodie Collegiatam si per desuetudinem desijt esse talis. Idem Francus in d. c. *Licet canon. in* 2. *col* affirmans indistinctè cum glos. 1. in casu illius cap. Non sufficere habitum sine actu. Idem Anchar. in 11. *col.* licet nihil firmet; sicut nec Jo. Andr. tamen Anchar. ait pro opinione prædicta multum urgere hanc rationem, quia textus dicit, *ut curam Gregis sibi crediti gerat*, quæ verba non applicantur nisi Curato actu. Cum prædictis est Abb. *hic in fin.* quia in penalibus verba debent capi cum effectu; & sic mentio de Curato intelligitur de Curato actu. Et quamvis Gemin. *in*
45 *proœm. Decretalium in* 11 *col.* dicat, ubi in dispositione apponuntur verba, quæ denotant actũ non sufficere habitum, allegando glos. in d. c. *Licet Canon.* & sic videatur transire cum prædictis, licet in sua magistrali distinctione, quam ponit in c. *Licet Canon.* non videatur determinare aliquid in proposito: tamẽ in illa distinctione in vers. *Quarto casu*, expressè approbat glossam ibi, *quia textus notat earum animarum Gregis illi commissi*, & sic videtur gratia expectativa ad beneficia simplicia comprehendere ea, quæ habent curam animarum solo habitu sine Parochia habente limites, & sine probabili spe reversionis incolarum. Et per hoc facit doctrina Lapi, quam sequitur idem Ge-
46 min. in c. *Deliberatione*, *in fin. de offic. deleg. lib. 6.* quod licet in dispositione juris facta mentione alicujus subjecti sufficiat ut illud subjectũ habeat qualitates suas habitu tantum; tamen secundum eum in dispositione hominis, quæ strictiùs interpretatur ad hoc, ut aliquid comprehendatur sub ea, requiritur ut habeat qualitates suas habitu, & actu. Et ideo Legatus habens facultates reservandi Collegiatas, non reservat Collegiatas habitu, & non actu, secundum eos; sic in proposito habens expectativam ad simplicia, intelligitur exclusis à contrario sensu à Curatis habitu, & non actu. Unde de habente curam, habitu tantum concedens gratiam non cogitavit; quia facta à contrario sensu mentione quasi expressa Curati, intelligitur de Curatis actu. Atque ita solus habitus Curæ non excludit eum quin in gratia sua comprehendatur, ex quo in dispositione hominis requiritur habitus, & actus. Inducitur etiam decisio Baldi clara in l. *Sed & milites*, §. *fin. ff. de excusat. tutor* ubi scriptit non dari Parochialem Ecclesiam, nisi habeat populum actu, & exercititio. Similiter dicit idem, Bald. in l. *Siqui*, §. *fin. ff de excusat. tutor.* non dari Ecclesiam Curatam, quæ habet curam nomine, & habitu, sed non re. Sentit idem Imol. in Clem. *In plerisque in* 3. *col. vers. Ulterius quæri. de elect.* volens, ut si homines recesserint animo non revertendi, Ecclesia desinat esse Parochialis, facit l. *Si usufructũ ff. quibus mod. usufruct. amittat.* ubi si civitas cui legatur usufructus, est passa aratrum, non est amplius civitas, nec debetur legatum.

Ad primam oppositionem d. l. *Foramen.* respondet Hostien. *hic* procedere in causa naturali. At nos versamur in causa accidentali, sicut est habere, & non habere Parochianos, quod venit ex accidenti. Eodem modo respondent in d. c. *Licet*, *canon de elect. lib. 6.* Jo. Monach. *n.* 2. & Jo. Andr. *num.* 6. in glos. *Sed numquid.*

Ad secundum respondetur per defectum hominum non extingui habitum Curæ, quia ab ipsius non fuit creatus, sed tamen extingui actum, quod sufficit ut beneficia non veniant appellatione Curati.

47 Ad tertium datur eadem responsio. Non obstat absurdum Cardinalis, quia actus momentanei quibus non exercetur cura, non faciunt, ut Rector dicatur continuè habere curam, & indefinetè; quia sufficit habere temporibus congruis, licet cum interpellatione, ut sunt plurimæ glossæ in Decretalibus allegatis per Butr. *in proœm Decretal.* §. *Rex Pacificus*, *ad fin.* & ibi per DD. Ludovic. Romanum, & alios in l. 1 *ff. solut. matr.* Sed hic non est interpellatio momentanea, sed totali extinctio quoad omnes actus, licet possibile sit, ut aliquando reviviscat exercitium; & tunc erit Curata habitu, & actu; non autem nunc.

Ad hanc quæstionem vide quod scripsi in c. *Extirpandæ*, §. *Qui verò*, *infra eodem.* in hoc ipso articulo, an Parochialis habitu tantum Curata regulatur uti beneficium simplex; an verò retineat primævam naturam Parochialis quoad residentiam, & incompatibilitatem, à *num.* 40. *usque in fin.* Et vide distinctionem, quam ad conciliandas opiniones ibi posui, *num.* 43. secundum stylum Cancellariæ, & decretum Gregorij XIII.

48 2. QUÆRO. An præsumpta dispensatio, in qua fundatur regula de Triennali, locum habeat contra decreta Concilij Trid. *cap.* 4. *sess.* 7. *c.* 17. *sess.* 24. Et *cap.* 15. *sess.* 25. ita ut possidentes beneficia contra dispositionem dictorum Decretorum ex tali præsumpta dispensatione quam possessionem tueri valeant.

Respondendum videtur nec præsumptam dispensationem locum habere, nec tali possessione quem tueri se posse.

Primò, quia præsumpta illa dispensatio super pluralitate Beneficiorum deducta ex pacifica triennali possessione provenit ab allegatione dispensationis ex illo triennio inductæ, quæ præscriptio dat præsumptivè titulum coloratum, sicut alias, decennalis possessio eumdem operatur effectum allegata, licet non probata aliqua causa ad colorandum titulum, ut per Cardinalem in c. *Cum nostri*, *de concess. præben.* Felin. in c. *Sicut. num.* 31. *de re judic* & in c. *Licet Heli. de Simon.* At Concilium expresè tollit quoscunq; titulos cujuscunque nominis existant, ut uniones ad vitam, & Commendas, alioque contra formam huius cap. obtentos; ut in c. 4. *sess.* 7. quod verbum *quoscumque*, nullam restrictionem patitur, & nihil excludit, c. *Solitæ*, *in fin in ver. Quodcumque signaveris*, *de maior. & obedien.* Alciat. *cons.* 30. *num.* 3. Mandos. ad Roman. *cons.* 31. *num.* 2. *& seq.* Ergo & hic titulus præsumptivus sublatus censebitur.

Deinde hæc præsumtio dispensationis oritur ex alia præsumptione visitationis Episcopi; nempe quod non præsumatur Episcopus visitando Diœcesim permisisse quem tot beneficia sine dispensatione retinere ad cap. *Ordinarij*, *de offic. Ordinar lib. 6.* & notat Abb. in c. *Illud*, *num. 8. de præsumpt.* & Rot. *decis.* 25 5 *num.* 4. *part* 7. *Recent.* Et tamen certum est de jure non admitti præsumptiones ex alia præsumptione, seu quod tuo specialia simul concurrant, l. *fin. C. de dot. promiss. cum vulgar. de communi*, Castill. *cons* 4 *num.* 14 *in fin.*

Tertiò, Canon Concilii Tridentini dum innovat hanc Constitutionem, utique à prohibitione, & regula excipit sublimes, & litteratos in c. Exceptos, cum quibus solum per Sedem Apostolicam, vel summum Pontificem dispensatur, ut hic not. gloss. & DD. & dictum est, supra *num* 32. Ergo cæteros casus omnes, & formas sub regula includit, vulg. l. *Nam quod liquidæ*, §. *fin. ff de pœna legat.* Idque ea præcipuè ratione, quia tenentes Execrabilem defendi per dictam regulam de triennali eo quod præsumatur titulus, & dispensatio, (etsi inter Scribentes valde dubia controversia existat) principaliter fundant eorum sententiam, eo quia regula de triennali solùm excipit duos casus, simoniaci, & intrusi, neque alios; & *Execrabilem* includit, & per Ludov. Gomez, *in d. reg. de Triennali*, *quæst.* 10. *nu.* 11. *&* 12. *& seq.* Ergo pari jure Concilium Tridentinum cum approbet unicam formam hujus Decretalis in odium definientium, & impetrantium plura beneficia, hunc titulum dispensationis præsumptæ sine dubio sustulisse arbitrabimur.

49 Quartò, tolluntur ex verbis expressis dispensationes quæcunq; in d. *c.* 17. & *c.* 15. Si igitur tolluntur dispensationes veræ, & propriæ à Papa impetratæ, & denuò impetrandæ, quanto magis hæ fictæ, & præsumptæ sublatæ erunt, *c. Ex parte*, *il* 3. *de*
50 *decim.* Quippe præsumptio, seu fictio non debet esse majoris efficaciæ, imo minoris, quam veritas, & naturalis actus. Bald in l. 4. *nu.* 2. *C. ad Vallesian.* nec tacitum majoris virtutis, quam expressum, c. *Constitutionem*, *de reg. lib.* 6. & reg. *expressa nocent.*

51 Demum proposito suprascripto dubio, die 28 Januarij 1587. S Congregatio Concilij cens. non

habere locum contra citata Trid. Concilij Decreta, qua decisione ad Sanctissimum relata, Sanctitas sua respondit rectè Congregationem censuisse, atq; ita exequendum esse. Ratio decisionis ea potissimum fuit, quia cum Papa hodie non consueverit dispensare in insolitis, non est præsumenda dispensatio. Put. *decis.* 193. *lib.* 3.

52 3. QUÆRO, an possessor plurium beneficiorum incompatibilium possit se tueri regula de Annali contra eum, qui contenta in 2. parte illius non adimplevit.

Jam S. Congregatio Concilij declaravit præsumptam dispensationem, in qua fundatur regula de Triennali, non habere locum contra Decreta Concilii Tridentini, *c.* 4 *sess* 7. *c.* 17. *sess* 24. & *c.* 15. *sess.* 25. nec possidentes beneficia contra dispositionem dictorum Decretorum ex tali præsumpta dispensatione suam possessionem tueri posse, ut proximè dictum est. Nunc posita hujusmodi decisione quæritur an saltem tueri se possint regula de Annali.

53 Videtur respondendum, posse; nam regula de Annali non adversatur Decretis Tridentini Concil. prohibentibus pluralitatem beneficiorum, nec fovet obtinentem incompatibilia, quemadmodum illa de Triennali.

54 Primò, quia regula de Triennali inducta est in favorem possessoris; regula autem de Annali in odium impetrantium, & exquirentium lites, ut habetur in principio regulæ, & considerat Sarnen. *super ead. regula*, *quæst.* 52. *vers. Pro qua opinione.* Quint. Mand. *ibid. quæst* 3. *num.* 2. & est decisio Cassadori 14. *super regulis*, *num* 2.

55 Secundo, quia regula de Triennali tribuit robur juri invalido, Sarnen. *in regula de Triennali in*
56 *princ. vers. Nec mirandum.* Et ita si tueretur possidentem incompatibilia, validaret jus nullum, & à Concilio improbatum. At regula de Annali non reddit validum jus illius, qui possidet, nec ei quidquid tribuit, sed tantum adimit impetranti propter ejus negligentiam.

57 Tertiò, regula de Triennali tuetur possessorem quoad omnes, ut habetur in regula ibi: *Super be-*
58 *neficijs taliter possessis molestari nequeant.* Et propterea frilla uti posset possessor triennalis incõpatibilium, non daretur casus ut possidens incõpatibilia per triennium contra Decreta Concilij, cogi posset ad ea dimittenda. At regula de Annali non excludit omnes, sed eum tantum, qui cõtenta in regula non implevit. Et ideo quamvis talis impetrans repellatur, non propterea obtinens incompatibilia est tutus, cùm possit ab alio impetrante, qui servet requisita in regula spoliari beneficio, & amoveri à possessione, ut per Sarnen.
59 *d. q.* 52. *vers. Prima est.* Et in terminis fere nostris possessorem *Execrabilis* uti posse beneficio regulæ de Annali tenuit Rota relata per Sarnen. *de regula quæst.* 54. *in fine*, *& quæst.* 52. §. *Pro qua opinione*, *in fin.* ubi subdit ejusdem decisionis mentionem habere etiam Cassadorum.

DE PRÆBENDIS.

Cap. Grave.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia indignis conferentes post secundam correctionem suspenduntur, per Concilium Pro-*

vinciale à beneficiorum collatione.

2 Et *illam suspensionem relaxat solus Papa, vel Patriarcha.*

3 *Indigni in defectum idoneum assumi possunt ad beneficia Ecclesiastica.*

4 *Nisi tanta sit indignitas, ut eis provideri non possit sine mortali peccato, vel sine gravi aliorum scandalo.*

5 *Mandato Papæ de providendo non est obtemperandum cum peccato mortali.*

6 *Illiterati an, & quando repellantur à promotione.*

7 *Prælatorum affectus erga nepotes, & propinquos peruertit judicium rationis.*

8 *Argentinæ Ecclesiæ Canonicorum inordinata ordinatio de suis nepotibus in Canonicos assumendis, redarguitur ab Hostiensi.*

9 *Pœnitentiarius Cathedralis an habeat ius interessendi Diœcesanæ Synodo, ita ut ab Episcopo repelli non possit.*

10 *Ad Synodum Diœcesanam vocandi sunt Abbates, Sacerdotes, & universus Clerus.*

11 *Item specialiter invitandi sunt Canonici Cathedralis, & num. 15.*

Item Curati omnes tenentur accedere, num. 13.

12 *Pœnitentiarius Cathedralis habet iurisdictionem audiendi confessiones omnium Diœcesanorum non ex commissione Episcopi, sed à lege, & ideo habet ordinariam.*

14 *Ad Concilium Provinciale de necessitate vocandi sunt soli Episcopi; si tamen alij veniant, sunt admittendi.*

1 GRAVE Concilium generale à Beneficiorum collatione suspendit eos, qui post secundam correctionem indignis
2 beneficia conferunt; Providet etiam quis interim beneficia conferat; & illam suspensionem relaxat solus Papa, vel solus Patriarcha. Hoc dicit. Sed cave ne decipiaris, quia ver. *Generale*, fuit mendatè appositum in summario hujus compilationis, forte per errorem Typographi; nam Generale Concilium hic non suspendit, sed jubet suspendi à provinciali Concilio: quare loco verbi *Generale*, reponendum est *Provinciale*, prout summant Jo. Andr. Brut. Cardin. Anchar. Imol. Abb & Jo. de Anan. primo narrat delictum secundo providet, ibi, *volentes*. Dicebat Host. *in princ.* Tangit Prælatorum delictum: facit præceptum: punit contemptum: excipit Metropolitanum: honorat Sedes Patriarcharum.

3 Nota primo, ibi, *cum possint*. Ad beneficia Ecclesiastica solos idoneos esse assumendos, si reperiri possint, ut in littera. Ergo à contrario in defectum idoneorũ assumi poterunt indigni, prout ex hac littera deducunt Host. *num. 1. in ver. Cum possint*, Jo. Andr. *num. 2.* Butr. *num. 10.* Cardin. *num. 4.* & Abb. *in 1. not. ab.* Nam secundum Host. quia non semper possunt idonei reperiri, ut in cap *Venerabilis*, §. *penult. infra eod.* construenda est domus ex lapidibus, qui occurrunt, & melius est locum implere, quam vacuum dimittere, argum. l. *Generaliter*, §. *Spurios, ff. de Decurionibus*, ubi in defectum legitimorum spurij in decuriones af-
4 sumuntur. Sed hoc notabiliter limitat Abbas ubi supra, & est ex mente Host. & sequacium, nisi indignitas tanta sit, ut ei provideri non possit sine peccato mortali, vel sine gravi aliorum scandalo. Ad quod facit optimè quod notat Jo. Andr. in
5 cap. *Cum adeo, num. 6. de rescript.* ubi ait; (Nec mandato Papæ obtemperandum esse, quando est tanta indignitas ex parte promovẽdi, ut sine mor-
6 tali peccato promoveri non possit: Secus verò, si indignitas non sit tanta, ut quia patitur solum defectũ in scientia, in reliquis tamen est bonus Clericus;) tunc enim procedit argumentum à contrario hujus litteræ, secundum Abbatem. Ad hoc bonus textus in cap. *Cum nobis, vers. Illius quoque de elect.* Sed tu hoc intelligas, dummodo defectus scientiæ non sit totalis: nam prorsus illiteratus omnino repellitur, quinimo, & dejicitur jam promotus, ut cap. *final. de ætat. & qualit.* per quem textum dicebat Bald. in c. *Nisi cum pridem, num. 7. de renunciat.* (In Episcopo requiritur scientia eminens: tamen toleratur scientia competens: sed nihil sciens, etiam si sit Episcopus, debet de Episcopari, & sic de illiteratis, & imperitis Parochialium Ecclesiarum Rectoribus) vide Concilium Tridentinum *cap. 6. sess. 21.* & quod scripsi in cap. *Cum in cunctis, num. 151. & 152. de elect.* & in c. *Quæris, num. 18. de ætat. & qualit.*

7 Secundò nota ibi. *carnalitatis sequentes affectum*, præcipuam causam, propter quam ad dignitates, & beneficia Ecclesiastica interdum assumuntur indigni, esse inordinatum Prælatorum affectum erga nepotes, & propinquos, quia judicium rationis per vertit, ut hic per Brut. *in secundo not.* Unde sancta Trid Synodus in *cap. 1. sess. 25. de reformat.* gravissimis verbis monet Ecclesiarum Antistites, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Cæci enim sunt Episcopi erga nepotes, ut inquit glos. in c. *Pervenit, in ver. Gravius, 1. q. 3.* dixi in cap. *Accepimus, n. 45. & 46.* de pactis, & B. Hieronym. ad Fabiolam hic relatus à Jo. Andr. *num. 3* (Multa nos cogit affectus, & dum propinquitatem respicimus corporum, corporis, & animæ offendimus Creatorem.) & Beatus Bernardus dicebat: (Episcopus committit tali, scilicet nepotulo suo duo millia animarum
8 de facili, cui non libenter committeret duo pira,) ut refert *hic* Host. *num. 4. in fin.* qui superius, *n. 3.* ponit exemplum affectus carnalis in Canonicis Argentinis, qui cum non possent concordare de Canonicis creandis, convenerunt in hoc, ut quilibet Canonicus crearet suum nepotẽ, vel consanguineum, nobilem tamen: & tales erant persecutores Ecclesiæ, & indigni. Quidã Romanus ipsius Ecclesiæ Canonicus nominavit Asinũ Canoniæ, dicens illum alijs præferendum, quia semper procuraverat utilitatẽ Ecclesiæ, & abstinuerat à damno, quod alij non fecerunt, ad hoc c. *In quibusdam, inf. de præb.* & cap. *Cum in officijs Charitatis, de test. tam.* & fortè de hac inordinata ordinatione loquitur textus in cap. *Super inordinata, infra eodem*, dirigitur enim Episcopo Argentino, qui fortasse inductus fuit à prædicto Romano ad eam consultationem faciendam, ita Host.) & ex illo Joann. Andr. *hic num. 2. in ver. Carnalitatis.*

Ultimo nota ibi. *annuatim.* Concilium provinciale hoc jure inspecto esse celebrandum singulis annis, & idem dicendum de Diœcesana Synodo, ut cap. Sicut olim, de accusat. ubi utrumque dictum probatur, secundum Abb. *hic num. 5.* Dixi hoc jure inspecto, quia ex jure novissimo Concil. Trident. *cap. 2. sess. 24.* satis est, ut Provincialia Concilia quolibet saltem triennio celebrentur.

Tractat *hic* Innoc. *à num. 1. usque ad n. 8.* de auctoritate Concilij Archiepiscopalis, & quinam sint vocandi tam ad hoc Concilium, quam ad Cõcilium Episcopale, seu Diœcesanum, de provinciali Concilio egi latissimè in d. cap. *Sicut olim. de accusat.* per decem quæstiones, & in quinta egi de ijs, qui ad eam Synodum sunt vocandi, de quo etiam, & plenè tractavi in cap. *Et si membra, à num. 1. usque ad num. 47. de his, quæ fiunt à Prælat.* de ijs verò qui interesse debent in Synodo Diœcesana egi in c. *Super his, à num. 1. usque ad num. 15. de maior. & obedient.*

9 Hic quæro quid in Canonico Pœnitentiario, cum Raphael Miralles Canonicus Pœnitentiarius Ecclesiæ Illerden. voluisset interesse in Diœcesana Synodo habita anno 1516. fuit ab Episcopo repulsus hoc prætextu, quod ex dispensatione juris Pœnitentiarius locum in synodo non habeat. Quapropter, idem Canonicus sentiens se gravatum, ad S. D. N. & Sacram Congregationem Concilij appellavit, quam nunc consulit an tanquã Pœnitentiarius institutus in vim Conc. Trid. *c. 8 sess. 24.* habeat jus assistendi in Diocesana synodo. Itaut absq; legitima causa ab Episcopo repelli nõ possit.

Videtur respondendum Pœnitentiarium esse admittendum ad synodũ Diœcesanam, nec repelli
10 posse ab Episcopo, ex doctrina Innoc. in hoc cap. *num. 2.* ubi ait ad Episcopale Concilium esse vocandos Abbates, Sacerdotes, atq; omnem Clerum civitatis, & Diœcesis per Tex. in cap. *final. 18. distin.* & Innoc. sequuntur *hic*, Joan. Andr. *num. 5.*
11 *vers. ad Synodale*, Petr. de Anch. *eodem vers. sub num. 15.* Butr *nu. 16. vers. Ad Synodale autem.* Cardin. *num. 12. vers. Ad 2.* & Jo. de Anan. *num. 14. vers. in Concilio autem Synodali.* Canonici autem Cathedralis non modo sunt admittendi, sed etiam specialiter invitandi cap. *fin. de his, quæ fiunt à Prælat. sine cons. Cap.* tradit post altos Henric. Bott. *de Synodo Episcopi, in 2. par. num. 2. 3. & seq.* & jam censuit S. Congr. Concilij.

12 Non videtur autem dubitandum quominus Pœnitentiarius teneatur ad Synodum Diœcesanam accedere, cum sit quasi Parochus totius diœcesis, habeatque jus audiendi diœcesanorũ Confessiones, non ex speciali Episcopi commissione, sed à lege. idest à Tridentino Concilio, ideoque Ordinarius censeri debeat. Nam jurisdictio quæ defertur à lege, vel statuto, ordinaria est, l. *Et quia, ff. de jurisdictione omnium judicum*, l. 1. *in 1 resp. ff de officio eius, cui mandata est iurisdictio.* & notat Innoc. in cap. *Cum ab Ecclesiarum, num. 3. vers. Et quia lex, supra de off. Ordinar.* Quod absque dubio procedit cum jurisdictio datur ad universitatem causarum, vel ad unum negocium universale, ut in hoc casu. Bart. in l *Ambitiosa, num. 34. vers. sed concedendo, ff. de Decret. ab Ord. facien.* & in l. *More, quæst. 5. num. 9.* ubi etiam Jal. *num. 51.* & communiter DD. *ff. de jurisdictione omn. Judic.* & scripsi plenius in c. *Cum olim, num. 65. de maior. & obed.*

13 Certum est autem, teneri ad hanc Synodum accedere omnes quoquomodo curam animarum habentes, ut tradunt omnes in c. *quod super his, de maior. & obedien.* & statuitur decret. Conc. Trid. *cap 2. sess. 24.*

Quamobrem si Pœnitentiarius tenetur ad Conc. accedere, Episcopus quoque tenetur illum admittere; cum obligatio accedendi, & admittendi reciproca sit, & correlativa, arg. l. *final. C. de indict. viduit. toll.* l. *ult. ff. de Acceptilat.* & l. 1. *C. de*
4 *Cupresis lib. 10.* Quinimo fortior, & strictior est obligatio admittendi ex parte Episcopi. Ideoque quamvis ad Provinciale Concilium Episcopi soli, & non alij de necessitate vocandi sint: si tamen alij veniant, sunt admittendi, secundum Innoc. Joan. Andr. & Anch. *locis citatis.* Et Canonici Cathedralis. & si aliquando accedere non teneantur, tamen sunt semper specialiter invitandi, ut probat Henric. Bott. *d. par. 2. sub num. 24. vers. Quid tenendum.* Et revera absurdum esset, ut Pœnitentiarius teneretur ad Synodum accedere, si Episcopus non deberet illum admittere; & si admittendi sunt ex necessitate simpliciter Canonici, nulla ratio suadet cur admitti non debeat qui simul est Canonicus, & Pœnitentiarius, ad hoc bona glos. in Clem. *Dudum, ad finem in ver. Pacta, de sepultur.*

DE PRÆBENDIS.

Cap. Extirpandæ.

SVMMARIVM.

1 *Parochus non obstante consuetudine Episcopi, vel Patroni debet de reditibus Ecclesiæ sufficientem habere portionem.*

2 *Consuetudo nutritiva peccati extirpanda est.*

3 *Item in constitutione, appellatione, juramento, & privilegio.*

4 *Et super talibus ad Papam, non ad Imperatorem est recurrendum.*

5 *Patroni, vel administratores Ecclesiarum prætextu consuetudinis congruam portionem Rectoris diminuere non possunt.*

6 *Consuetudo, qua Patronus aliquid sibi vendicat de fructibus Ecclesiæ ultra portionem Rectoris, an valeat de iure communi.*

7 *Et quid in Patrono laico.*

8 *Patroni qui in fructibus Ecclesiæ se ingerunt ex Concilio Tridentino quas pœnas incurrant, & n. seq.*

9 *Patronis beneficiorum prohibitum est bona ipsorum conducere.*

10 *Pœna à Concilio imposita Patronis occupantibus fructus Ecclesiarum locum non habet nisi indolosa occupatione.*

11 *Pater qui se ingerit in fructibus Ecclesiæ, cuius non ipse, sed filius est Patronus, an incidat in pœnam Concilij Tridentini.*

12 *Patroni Ecclesiarum Parochialium coci possunt ad assignandam congruam portionem Rectoribus ibi institutis.*

13 *Parochialium Ecclesiarum paupertati quibus remedijs sit succurrendum.*

14 *Peritia nulla, vel modica æquiparantur.*

Competens tamen toleratur. ibidem.

15 *Illitteratis Parochialium Rectoribus dandi sunt Coadiutores ab Episcopo.*

16 *Parochiales non sunt ita prægravandæ fructuum detractionibus, ut non super sit sufficiens portio pro Rectore.*

17 *Et quæ dicatur sufficiens portio.*

18 *Pensionibus, & reservationibus fructuum gravari non debent Cathedrales, quæ ducatos mille, & Parochiales, quæ ducatos centum non excedunt.*